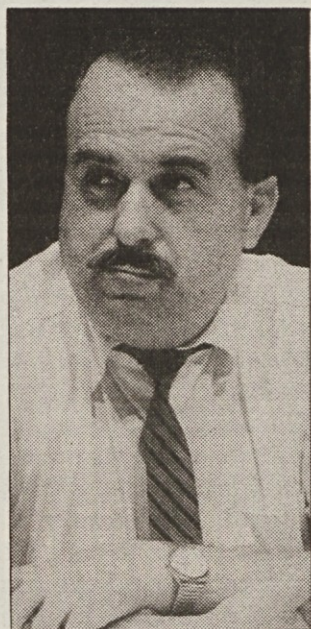

ČAKAMO NA POGOVOR Z DR. JANEZOM DRNOVŠKOM

»V SKEI ugotavljamo nov plaz stečajev, ki potekajo po nekakšnem skritem scenariju. Zato smo predsednika vlade dr. Janeza Drnovška prosili za pogovor in čakamo, da bo imel čas za tegobe kovinarjev. Od predsednika vlade bomo zahtevali, naj banke kreditirajo proizvodnjo podjetij, ki se bodo sicer potopila. Zahtevali bomo tudi ustavitev odpuščanja presežnih delavcev v podjetjih, ki se lastninijo. Opozorili ga bomo na nove menedžerje, ki kljub nesposobnosti prevzemajo bivša družbena podjetja oziroma njihove dele. Delavci Kovinda, Eurodiska so več mesecev brez plač, in če hočejo v stečaj, morajo sami zbrati denar za ta postopek. V podobnem položaju so tudi delavci Livarne iz Nove Gorice, Emija iz Poljčan, Tovarne kos in srpov na Lovrencu, TSN Elinga iz Maribora. Od predsednika vlade pričakujemo tudi odgovor o perspektivah kovinske in elektroindustrije ter slovenskega železarstva. Naši kolegi iz Štor še naprej zahtevajo ugotavljanje odgovornosti državnega sekretarja za industrijo Iva Baniča zaradi slabih rezultatov njegovega dela.« Vse to je za DE povedal predsednik SKEI Albert Vodovnik pred tiskovno konferenco, napovedano za četrtek, 11. avgusta.

NOVA AFERA?

Neodgovorni, nesramni napadi na podporo Slovcem v Italiji in Avstriji – Avtorji vrtijo staro lajno Heimatdiensta

stran 3

ŽENSKE NA TRGU DELOVNE SILE

Vanda Rešeta
in Metka Roksančič
iz Luxembourga
– na 10. strani

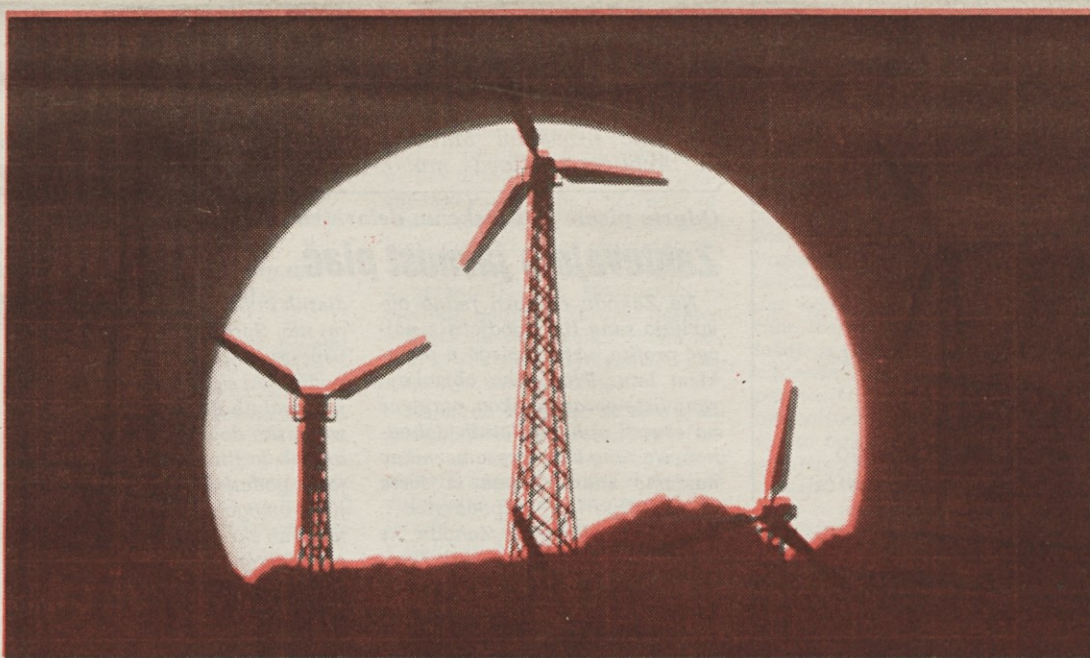

DE, sreda 14⁰⁰

JUNAKI NAŠEGA ČASA

V Postojni so se mazači lotili spomenikov NOB. S kljukastimi križi so umazali spomenik NOB na Trgu padlih borcev, spomenik borcem, padlim za svobodo (na fotografiji) in spomenik devetnajstim ustreljenim talcem na poti h koči Mladiki. Junaki so kajpak še neznañi, saj naša policija v tranziciji mazačev očitno ne lovi prav rada.

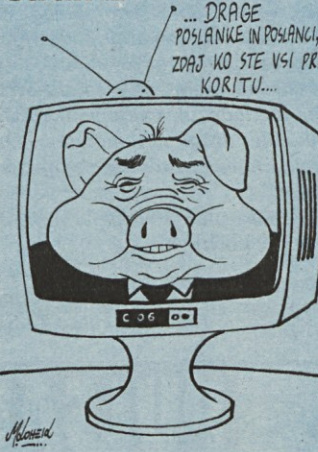
PREDRAGA ALI PREPOCENI ELEKTRIKA?

Kako uskladiti ekonomijo in socialo

stran 4

NAK, TO NISO SVINJE PRI KORITU

stran 2

KAJ JE S KRIMINALOM

So policaji manekeni ali nas varujejo? Je bil socializem manj kriminalen od kapitalizma? Vprašanje odgovornosti za »deboljševizacijo« policije – na 3. strani

ODPRTO PISMO SLOVENSKEMU DELAVSTVU Zahtevajmo javnost plač!

PULSAR d.d.

Odslej lahko po vsej Sloveniji zamenjate svoje certifikate za delnice PULSAR

061/13 13 325

PULSAR
061/13 13 325

Ustanovitelji in vpisna mesta: PROXY d.d., Ljubljana / BONA FIDE d.d. Koper / TMB d.o.o. Maribor

Ne zaigrajte svojih Vpisna mesta: PTT podjetje Slovenije, Ljubljana, na vseh poštah v Sloveniji DADAS d.d., T. bravlje, Gimnazijska 16,

certifikatov

Piše: Ciril Brajer

To niso svinje pri koritu

Svinje pri koritu, kar je vse bolj priljubljena prisposoba slovenskih politikov novega kova, so namreč resnično požrešne živali. Toda ko korito izpraznijo, dobrodušno zakruliijo in se lagodno zleknejo v lastno blato.

Slovenski politiki so nevarnejše mrcine. Ko je korito prazno, niso prav nič dobrodušni. Še naprej lakomno krulijo, zdvijajo iz ograde in besno rijejo naokoli. So pravzaprav divji, nikoli siti merjasci. Zdaj so sicer na počitnicah. Nič več dotiranih toplih obrokov, poceni kavic in drugih ugodnosti. Menda bodo morali vsaj na počitnicah pošteno plačati svoj zapitek. In ko se bodo sestradanih rilcev jeseni vrnili, se nas spet bog usmili.

Kar 17 točk se poslanski gospodi v vročini ni zljubilo obdelati. Med njimi tudi zakona o političnih strankah. Menda se ga na vse kriplje izogibajo, ker naj bi napravil red v delovanju in predvsem financiranju političnih strank. Dilema je huda! Na eni strani vse nečednosti za nazaj, po drugi nova lakota.

Zakon bo namreč onemogočil manjše stranke in praktično preprečil nastajanje novih. Svinje pri koritu se bodo na ta način znebile konkurence in korito bo le njihovo. Kar za vselej.

Toda treba ga bo polniti sproti in obilo. Zato bo zakon verjetno v jeseni le sprejet. Podržal bo premoženje bivših družbeno političnih organizacij, tudi tisto, pridobljeno iz članarin. Doslednost pa taka!!! Ko namreč hlatajo po tem premoženju, sami hkrati neusmiljeno rijejo po državnem proračunu.

Vsak volilec naj bi stranki po novem prislužil 30 tolarjev mesečno. Vam zveni skromno? Če bi seštel polilne glasove prejšnjih volitev, ki so jih požele zdajšnje parlamentarne stranke, in jih zmnožili s 30, bi dobili kar čedno vsotico 335.983.000 tolarjev.

Seveda bi si stranke rade iz proračuna poplačale tudi stroške svojih predvolilnih kampanj. Čisto mimogrede – ker se je po zakonu o poslancih doslej ugodno upokojilo 52 poslancev in trije funkcionarji za povrh, so s tem proračun oškodovali za 13.568.449 tolarjev, kot so izračunali v zadnji številki Mladine.

Skratka, nesramnost in požrešnost brez meja! Mar res ni nobenega vsaj malce poštenega politika, ki bi si drznil predlagati, naj se stranke vzdržujejo izključno iz članarine?! Saj bi bilo utopično, merjasci so pač merjasci. Toda lepo bi se vendarle slišalo.

No, od utopije nazaj v svinjak. V Avstriji živi mednarodno priznani strokovnjak za psihologijo živali Grahame Coleman. Ugotovil je, da so prašiči najboljčutljivejši sesalci. Če z njimi grobo ravnaš, doživljajo prave strese. Že najmanjša grobost jih hudo razburi in neprijetno se počutijo, če zaznajo, da z njimi nisi ravno zadovoljen. Pretepanje pa je sploh groza, pusti jim trajne, nepopravljive posledice.

Jim pa prijateljsko ravnanje zbudi zelo prijetno počutje in ljubijo dobrohotno trepljanje. Kako zlomka jih je lahko tako dobro zadel?!

Desničarstvo – otroška bolezen postkomunizma

DE št. 31, 14. 7. 1994

Z gospodom **Tugomerom Kušlanom** sva že bila kdaj so-govornika na straneh DE. Pravzaprav nimam namena, da bi njegovemu razmišljanju (Desničarstvo – otroška bolezen postkomunizma, DE, 14. 7. 1994) zoperstavil inverzno sliko, ker se mi zdi, da je sprožil relevantno iztočnico za diskusijo.

Moram se strinjati s Kušlanovo oceno («Vse dokler bo Združena lista deležna takih očitkov ob vsem, kar imajo na vratu tiste stranke, ki jo mečejo iz vlade, se ji ni treba niti najmanj bati morebitnih novih volitev, ker lahko samo pridobi.»). Na žalost. Kajti bolj ko Združena lista pridobi, bolj bo demokracija na zgubi! Za razliko od hrvaške SDPH (Socialdemokratske partije Hrvatske) Združena lista ni naredila nobenega resnega koraka, ki naj bi premagal njeno totalitarno, protidemokratsko in zločinsko preteklost, še manj pa takega, ki bi premaknil njeno težišče v smeri socialne demokracije. Račan in dr. Tomac sta se lahko vsedla skupaj z nekomunističnim dr. Vujičem v novo skupno SDPH. To je bilo možno, ker je z Račanovim prihodom na čelo ZKH-SDP le-ta postala (1) bona fide nacionalna stranka in (2) dejansko demokratska stranka. Majskih volitev leta 1990 Račan ni lažiral. Drugih strank Račanovi postkomunistični reformisti niso na udbovski način infiltrirali. Iz zares so odšli v opozicijo, kar se slovenski ZKS-SDP-ZLSD še ni do dneva današnjega zgodilo. Račan tudi ni podpisoval osmrtnic hrvaškemu Mačkoviću in Avbljem («Slava mu!»).

Odprito pismo slovenskemu delavstvu

Zahtevajmo javnost plač

Na Zahodu časopisi redno objavljajo rang listo podjetij z največ profita, ustvarjenega v preteklem letu. Prav tako objavljajo rang liste posameznikov, narejene na osnovi njihovih letnih dohodkov. Na rang listah posameznikov najdemo znana imena iz sveta glasbe, športa, gospodarstva... Zanimivo, nihče na Zahodu ne skriva svojih legalnih zaslužkov, nihče se ne čuti prizadetega, če so številke dostopne javnosti, in nihče ne skriva podatkov o svojem premoženju, pridobljenem na legalen način.

Nasprotno, podjetja in posamezniki so ponosni, če so sploh uvrščeni na teh rang listah, sreča pa je večja, če so bližja vrhu. Uvrstitev na rang listo bogatih (uspešnih) pomeni, tako za podjetje kot za posameznika, dokončno uveljavitev in neko vrsto brezplačne reklame.

Poleg na legalen način (v skladu z zakonom) se do denarja in premoženja da priti tudi na nelegalen način (kraja, goljufija, podkupnine...). Razumljivo je, da javnih podatkov o takih dohodkih ni toliko časa, dokler kriminalcev ne dobi. Nelegalno pridobljen denar skušajo kriminalci legalizirati s »pranjem denarja«.

Tudi pri nas se do denarja in premoženja da priti na legalen in nelegalen način. Za razliko od Zahoda pa javnost o uspešnih po-

Kakšna slava vendar – in komu?

Ključni problem demokracije je, da ob novonastali »desnici« dobimo tudi in predvsem normalno, demokratično levo. Ker je zgodovina tiste druge slovenske »socialdemokratske« stranke (SDSS) podobna zgodovini VKP(b), po metodah obračunavanja seveda – nenazadnje so se Bohova, Pučnik in Janša izučili politične obrti v ZKJ/ZKS – je bilo v času 1990–92 še odprto vprašanje, ali se med SDP in SDSS da »vriniti« neko opcijo nekomunistične socialdemokracije. Usoda tega početja zahteva popisovanje zgodovine propadlih projektov, pa naj gre za Rančigajev in Pavličino Delavsko stranko Slovenije ali Kovačičevo Slovensko krščansko socialno gibanje (SKSG-SKS). Strategija Ribičičevih (post)komunistov je šla predvsem na (1) njihovo preživetje v politiki in (2) njihovo dominacijo nad novimi političnimi silami in gibanji. Saj so tudi nekaj dali – vsaka od združenih strank je v združenem listju dobila enega poslanca na nacionalni (rezervni) listi. Toda dejansko se je SDP združila s štirimi frakcijami nekdanje ZKS, namreč z jugoslovensko-reformistično (SDU), s sindikalistično (SSS), z upokojensko (DeSUS) in z delom eks-SZDL. Torej djeansko sama s sabo! Niti ene nove ideje, niti enega novega, neobremenjenega gibanja niso bili v stanju pripraviti k podreditvi!

Kajti SDP je pokazala ustrezno mero nespravičnosti, maščevalnosti, nepriljubljenosti na dialog in na lastno (samo)spremembo. Samo z zahrbtnostjo, z »diferenciacijo« v sopotniških gibanjih so lahko dosegli svoj cilj. Ni in ne more biti sogovornik nekdo, ki za tvojim hrbtom govori o tebi podlež. Ni in ne more biti sogovornik tisti, ki tvoje sodelavce podkupuje. Sicer pa je že sama pomisel na socialdemokratsko združenje komunistov in oporečnikov bila obsojena na propad že v začetni

djetjih in posameznikih ne ve skraj nič. Sprašujem se, zakaj »naši uspešni« direktorji in novopečeni podjetniki skrivajo podatke o svojih legalnih dohodkih. Res imamo zakonsko določilo o tajnosti plač, ampak to jim ne prepoveduje dajanja podatkov o lastni plači, prej jim omogoča, da te podatke uspešno skrivajo. In zakaj bi skrivali na legalen način pridobljeno bogastvo? Zame je možen samo en odgovor: Ta »uspešnost« nima kritja. Visoke direktorske, pardon, menedžerske plače so res legalne. Vprašljiva pa je morala menedžerjev, ki v propadajočih tovarnah skrbijo samo za svoj žep, obuboženemu delavstvu pa razlagajo tisto staro o zategovanju pasu. Ko bi delavci vedeli, kakšne plače imajo njihovi menedžerji, bi jih marsikje že zdavnaj nagnali.

Kaj pa je z moralno in ne samo moralno, po osebnih prejemkih sodeč, revnih obrtnikov? Mnogi od njih, uradno socialni podpiranci (regresirano otroško varstvo, regresirano prehrano v šolah, otroške doklade...), imajo velike hiše, vikende, drage avtomobile... Država jim ne zna ali noče stopiti na prste.

Tajnost plač je koristna samo za one pri koritu!

Jože Vuk,
tajnik
Delavske zveze ZLSD

fazi, ko so eks- in post-komunisti postavili kot pogoj svojo nedotakljivost in ko so pokazali, da jim je dejansko šlo samo za zaščito uslužnih kadrov včerašnjega partijsko-policijskega režima. Skratka – da jim je šlo in da jim še vedno gre za obrambo vsega bivšega. Je ZLSD res tako čista? Ne bi rekel. To je bila stranka, ki je v Sloveniji uvedla **apartheid** – rdečih proti vsem ostalim. Odvzem političnih in državljanskih pravic 90 % prebivalstva ni hec. Zame ne, za »prenovitelje« pa je očitno bil.

Veste, tako lep je bil ta zločinski komunistični režim, da sem zaradi svojega porekla doživel, da so me dali na seznam »notranjega sovražnika«. Še preden sem zrasel in še preden sem sploh kaj naredil. Ker me moj sogovornik omenja vzporedno z »nekatereimi v LDS«, naj povem, da s to stranko res nimam nič skupnega. In naj pristavim, da med novoodkritim »liberalizmom« slovenskih komsomolskih aparatčikov, dežurnih filozofov z marksističnega centra in brezvestnih povzpetnikov na eni in nekimi, nam na Kranjskem nepoznanim demokratskim liberalizmom, ni in ne more biti nobene zveze. Mene so komsomolci proglasili za »moralno-politično neprimerne«, to pa zaradi tega, ker sem 1971. leta vodil Akcijski odbor za novo Zvezo mladine (AONZM) in zahteval **notranjo demokracijo** v vsemladinski organizaciji! Ne lastim si zaslug za idejo, ki se je je v totalitarnem režimu oprijelo slovensko ljudstvo ob koncu osemdesetih, ko so tak način kandidiranja in izvolitve sprejeli za Bavčarjevo kandidacijo v predsedstvu SRS in za Drnovškovo v Predsedstvo SFRJ. Pa čeprav sem devetnajstletnik spisal programske zasnove za to. Ne, meni ne gre za »komunistično preganjavo«. Samo za demokracijo mi gre. Ne more pa biti verodostojen demokrat nekdo, ki je pred dvajsetimi leti proglasal za psihično bolnega – tako, po ruski praksi – nekoga, ki si je drznil napisati štiri kritične članke o Zvezi mladine. In še manj njegov listarski kolega, ki je po porazu Dubčkovskega »socializma s človeškim obrazom« sklenil, da revolucije še ne bo naslednjih 50 let in da je zato treba akceptirati vso temo svinčenih let in jo dodatno in ustvarjalno soustvarjati! Lepo prosim! In za verodostojnost je pri vsej prenovi socialdemokracije tudi šlo.

Z SDP – ki je tudi po letu 1990 obdržala vse vzvode realne oblasti, pa še vso agencijo zraven (rezidenta SDV, rezidenta Labradorja, mrežo Fokus) – se je bilo treba zaradi »mehkega« prehoda v demokracijo pogajati, alternativno pa pritisniti nanjo. Tako je bilo mnenje v SKSG-SKS, ki je pripeljalo do deklaracije obletnici Dolomitske izjave. Toda dejanja SDP so zanimala njihov nevoljni podpis, kajti oni so to imeli samo za ceno, ki jo morajo taktično plačati za to, da si v svoj cvetlični venček zavijejo še enega pooblaščenega kristjana. Svojo resnično voljo bi pokazali, ko bi dali demokratsko možnost svoji lastni bazi. Poznam mnogo sposobnih in nekompromitiranih ljudi v ZLSD, ki pa nimajo šanse priti na vrh mimo sedanje hierarhije, ki zase misli, da je večna (»para gracia de dios«).

SDP se je resno bala krščan-

skih socialistov. Na Jelinciča, drugega obetavnega izvenparlamentarca iz 1992. leta, enostavno ni znala reagirati. SKS je imela 2,5 % v javnomnenjskih raziskavah, ko je imel Zmago 2,7 %. Odkar sem zaradi spletk SDP-ZLSD moral oditi avgusta 1992 s položaja političnega sekretarja SKSG-SKS, je rating samo še padel in lista eks-poslanca Magajne je končala s celim 1 % na samih volitvah. Po internih raziskavah SDP bi krščanski socialisti lahko dobili do 8 %, torej eno tretjino glasov, ki so ostali njeni, torej bojda socialdemokratski. To samo dokazuje, da prostor, ki ga zaseda ZLSD, ni nujno listarski, ampak da se da neko konkurenčno idejo odstraniti pri neenakopravnih pogojih volilne igre (1990 so imeli zločinski komunisti ves udbovski denar in vso udbovsko mrežo, opozicija pa nič, če ni hotela pomoči v tujino). Ob enakih štartnih možnostih in ob poštenih volilnih igri (kjer si ne bi ena stranka pomagala z udbovskimi dosjeji, s kršitvami varovanih osebnih podatkov, vključno s številko mojega električnega števeca – s pomočjo teh podatkov so si sestavili bazo podatkov) bi socialdemokratski prostor bil drugaceen. Tako pa se mnogim dozdeva kot zgodovinska nujnost tisto, kar je imelo svojo realno alternativo. Za učinkovito dekomunizacijo je pri sedih poskrbel Tudjman s HDZ-jem, saj je nastop HDZ-ja razbil podobno načrtovano potegaščinu. Koalicija narodnega sporazuma, ki je tam imela nalogo slovenskega Demosa. Ker Tudjmanovega dejanja ni bilo moč ponoviti pri nas – karte so bile razdeljene drugače, slovenski liberalizem je bil dejansko totalitarnega izvora (komunistični zsmjs-jevski in hiedegerjansko-fašistoiden pri pisateljih) – je edina možnost za demokratsko akcijo preostala na socialdemokratskem polju. Saj je tudi prvi realni spopad za predsedniško mesto bil med Kučanovo in Pučnikovo opcijo »socialne demokracije«! Odtod ideja oživitve krščanskega socialnega gibanja, pa tudi iz tradicije obstoječega gibanja pri »2000«.

Moja kritika Združene liste izhaja iz izkušnje, ki sem jo tu popisal. Demokracijo smo dobili 20 let prepozno – saj smo zanj bili »zreli« že v času gospodarske reforme (1965–71) – in hkrati smo jo dobili vsaj 5 let pregodaj – saj opozicija ni bila zrela za demokracijo. S komunisti pa je tako – bili so največji internacionalisti in občoovalci Stalina in pakta Ribbentrop-Molotov, dokler je to velevala partijska »linija«; in postali so največji nacionalni odporniki in demokrati, ko je bilo treba pridobiti naivne demokrate za »ljudsko fronto«. Še vedno se tako obnašajo. To čutim. To vidim, ko poskušajo zaščititi bivše udbovce in podobne, v imenu njihovih državljanskih in poklicnih pravic. Za demokratsko prenovo, spremembo in spravo pa je treba najpoprej rehabilitirati žrtve teh varovancev združenega lista, z ustreznimi zakonodajo med drugim. Ta misel je združenemu listu tuja v tej meri, kolikor mu je tuja tudi dejavna demokratska drža. Tista posiljena me spominja na pridnega učenca, ki vedno prvi dviga roko.

Mladen A. Švarc
(brez stranke)

DE časopis slovenskih delavcev

Stvar je jasna. To je moj časopis. Zato ga naročam na naslov:

Priimek in ime: _____

Naziv podjetja ali ustanove: _____

Naslov: _____

Podpis naročnika: _____

Ustanovitelji in vpisna mesta: PROXY d.d., Ljubljana / BONA FIDE d.d. Koper / TMB d.o.o. Maribor

stavite na strokovnjake

v Ljubljani, Kotnikova 2 in v Mariboru, Partizanska 13a / TRIMO d.d., Trebnje, Prijateljeva 12, AZUR GROSUPLJE, Adamičeva 10, c. Gubčeve brigade b.s. Trebnje in c. 1 borcev 17, Brežice

PULSAR
061/13 13 325

Borznoposredniška hiša
PROXY d.d.
Dalmatinova 2, Ljubljana

061
13 12 101

Delavska enotnost je bila ustanovljena 20. novembra 1942 • DE – glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije • Izdaja ČZP Enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4, poštni predal 479 • Direktor in glavni urednik: Marjan Horvat, telefon 313-942, 311-956 • Odgovorni urednik: Ciril Brajer, telefon 1316-163, 313-942 • Časopis urejajo: Sašo Bernardi (fotografija), Brane Bombač (oblikovalec), Marija Frančeskin (živiljska razpotja), Ivo Kuljaj (Ravbarkomanda, Najpomembnejša stran), Damjan Kriznik (Kazipot), Franček Kavčič (sindikati), Boris Rugelj (Na tržnem prepihu), Andrej Ulaga (Na tržnem prepihu), Bora Zlobec (lektorica), Igor Žitnik (Razum in srce) in Jožica Anžel (tajnica), telefon 313-942, 311-956 • Naročnina: 321-255 • Posamezna številka stane 175 tolarjev • Ziro račun: 50101-603-48834 • Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Kopitarjeva 6, Ljubljana • Časopisni svet: Mira Videčnik, Alojz Omejc, Igor Urek, Edo Kavčič, Jernej Jeršan, Dusan Semolič

Top secret

Piše: Martin Ivanič

Marsikdo zmotno misli, da se v parlamentu v avgustovskih dneh nič ne dogaja. Da je tudi sicer v deželi odurno vroče in dolgočasno. Gnečo je na prvi pogled videti samo v zraku. Helikopterji, ki ne razvažajo gostujočih predsednikov, pomagajo gasiti požare. To z gašenjem požarov je sploh posebna tema, a bržčas ne usli v sindikalni časopis. Z njo se bodo morda kaj več ubadali novopečeni zasebni lastniki gozdov.

Tudi samemu se mi je zdelo, da v parlamentu vlada počitniško mrtvilo. Pa sem kakšen dan nazaj telefoniral v njihovo dokumentacijo, če bi lahko prišel preverit neke podatke. Pošteno je povedati, da imam z damami iz te službe sicer sijajne izkušnje. Tokrat se mi je odzval moški glas v nekakšni srbohrvaščini, rekoč, da usluge ne morem dobiti, ker imajo neke pomembne opravke in, ker delajo z zmanjšano močjo.

Trmasto sem vzel pot pod noge in se, upajoč na lepo navado, da človeka le ne vržeš kar tako čez prag, optotil v palačo modrih. Moj optimizem je bil poplakan. A to ni jedro zgodbe! Morda bi se pametnejši človek s tem danes ne »postavljaj«, toda dejstvo je, da sem nekoč služil kruh v starejši polovici današnje parlamentarne palače. Jasno je, da sem poznal tudi tiste sobane, ki jih v vulgarni slovenski govorici označuje del naslova.

Razen morda pri E. Jong to ni prostor, ki bi zaslužil kakšno podrobnejše opisovanje. A me je stvar toliko presenetila, da bom naredil izjemo. Intimni prostori so bili v času vsakršnega egalitarizma (ki je seveda tudi poznal bolj in manj enake) – danes se kratko reče enoumja, po čemer ga razlikujemo od sedanjega brezumja – presenetljivo skromni. Do tam, do koder je Marinko lahko stegnol roko, so bile stene obložene s pustimi belimi, slabo položenimi ploščicami. Oddelki med seboj niso bili pregrajeni do vrha. Po tleh je bil cenen teraco (že kar pretirana varčnost je nekoč ekonomia napeljala na sijajno idejo, da je del razbitega in nato z navadnim cementom zalitega tlaka prebarval s pikicami bele in črne oljnatе barve in na ta račun smo se kraljevsko zabavali). Vodovalne pipe so strašno krulile in, morda z izjemo kakšnega ženskega oddelka, dajale samo hladno vodo. Sušilci za roke so občasno sicer ropotali kot razmakan kombajn, a pihali so redko in še tedaj le hladno. No, enkrat pred začetkom novega štetja je bila opravljena velika prenova: namestili so milnike za tekočo milo.

S takšno zastarelo tehnologijo je partija poskušala skočiti v 3. tisočletje. Ko je opazila, da tega skoča vsem eksperimentom navkljub ne zmore, je z njimi hotela priti vsaj v Evropo. Tudi to ni šlo.

Že prejšnja leta smo opazili, da nova oblast lepo skrbi za diskontinuiteto na ključnih področjih. Radikalno so prenovili in posodobili vse tajne oddelke v nekdanjem skupščinskem delu poslopja. Morda so demontirali tudi stare in namestili nove prisluškovalne linije. Letos so sklenili narediti red še v bivšem partijskem delu. Po mojem se bo prelom z udobnostjo posrečil šele po tej veliki čistki. Popit npr. je že bil velika živina, a da bi, denimo Sašo Lap, hodil lula in ... v isto kamro, kaj šele na isto oné, to seveda ne gre. Saj bi se ja lahko spet okužil s kakšnimi rdečkami! Zato so (Da bi le poznal tistega, ki je v resnici sprejel te revolucionarne odločitve in jih naprtil na pleča državljanom, tedaj bi Anderlič in Omerza imela že kaj več družbe!) podrlj vse vmesne stene in jih postavili na novo in prav do stropa (kar ima vrsto samozadržnih prednosti, verjetno pa je povezano tudi z varstvom pravice do zasebnosti), vse to pa do vrha obložili z okusnimi in zagotovo dragimi keramičnimi ploščicami, funkcionalnimi enoročnimi pipami (kar povečuje prihranke državnega zbora

pri uporabi vode in energije, seveda) itn.

Ne, to nikakor ni afera, čeprav je Kocijančič namigoval, da se bo verjetno kakšna skuhalo tudi med počitnicami, in je novinar bistro opazil, da verjetno natolcuje na janševce, ki so menda znani kuharji afer. Vsekakor pa je to groteska. Pa ne v očeh poslancev. V njihovih očeh ni nič narobe niti s tem, da v parlamentarnem bideju, ah, oprostite, bifeju! sinekuristi in državna birokracija pijejo npr. kavo po okroglih 30 SIT ter dobro in poceni jedo, medtem ko slovenski srednješolski nadobudneži skoraj nikjer nimajo zdrave prehrane in jih odirajo »brzopotezni« priložnostni zaslužkarji.

To je groteska, ki bi morala davkoplačevalcem dati misliti. Država, ki je prav imbecilno nesposobna od podjetnikov in obrtnikov pobrati prispevke in dohodnine, ker bi se pač bilo treba malo bolj potruditi kakor v primeru delavcev in nameščencev (tu namreč pri pobiranju prispevkov in dohodnine deluje avtomatizem), daje tem istim podjetnikom in obrtnikom lep zaslužek iz proračuna, v katerega sami bore malo prispevajo, da bi se še bolje godilo razvajenim poslanskim ritim (je po pravopisu). Zato nasvet vsaj tistim korenjakom, ki svoje izvoljence občasno sami kaznujejo: Ne tepite jih po glavi. To je udarec v prazno. Kar po riti!

Nova afera?

Piše: Jože Smole

Naša dolgoletna vsestranska podpora Slovincem v Italiji, Avstriji in na Madžarskem je bila skupna slovenska volja. Zavedali smo se, da brez lastnih gospodarskih, bančnih in finančnih inštitucij naša manjšina ne bi mogla zagotavljati osnovnih možnosti v boju za nacionalno preživetje in za svoje zakonite pravice. Tudi šolstvo, šport in vsa kulturna nadgradnja so možni samo na razmeroma trdnih gmočnih temeljih.

Pri takšni nacionalni politiki smo se v okviru nekdanje SFRJ pogosto soočali z nerazumevanjem in celo nasprotovanjem zveznih organov. Dolgo v Beogradu sploh ni bilo posluha za politiko odprtih meja in samo odločnemu zavzemanju predstavnikov Slovenije gre zasluga za uveljavitev tega naprednega koncepta. Politika odprtih meja pa je veliko prispevala k izboljšanju splošnega položaja Slovencev izven meja Slovenije.

Maloobmejni blagovni promet, ki ga je spodbujala Slovenija, je bil ves čas predmet napadov zveznih organov in tudi vodstev nekaterih republik. Trdili so, da si Slovenija s tem zagotavlja privilegiran položaj. Uvedba famoznega denarnega depozita za prehod čez mejo je bil najbolj drastičen primer nasprotovanja politiki odprtih meja in praksi maloobmejnega blagovnega prometa. Slovenci pa smo s svojo pokončno držo in odločnostjo zrušili ta drastičen ad-

Kaj je s kriminalom

Piše: Pavle Celik

Slovenci smo zadnje čase oblegani s sporočili sredstev javnega obveščanja o takih in drugačnih kaznivih dejanjih, kar daje vtis, občutek, da smo ena sama kriminalna dežela. Takšna domneva je verjetno pretirana. Res pa je, da se na tem področju dogajajo nove stvari.

Spominjam se, kako so sodelavci Inštituta za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani napovedovali gibanje kriminalitete in drugih odklonskih pojavov pri nas. To se je dogajalo kmalu po letu 1965, ko so poskušali v Jugoslaviji izvajati korenite gospodarske spremembe. Padle so v vodo in zato so se napovedi kriminologov samo deloma uresničile. Seveda za to slednji niso bili prav nič krivi.

Danes, ko je Slovenija izvedla družbeni prevrat, ne uvajamo le tržnega gospodarstva, marveč celotno nekdanje osovraženo ureditev. Slednja ima cel kup temnih plati in ena od njih je nedvomno kriminal. Ta je bil v časih socializma »manjši«. Kaj pomeni beseda pod narekovaji? Najprej to, da ni nujno, da bo v novih družbenih razmerah število kaznivih dejanj bistveno porastlo. Lahko ostane podobno ali se celo

arena

Sergej Gomišček

»Šlepanje«

pirljivcev in da je na tem podalpskem dvorišču že vsak z vsakim skregan.

Hrvaški sociolog Brajša je svoje dni napisal, da se je tudi prepirati treba znati, če naj bo od prepira kakšen učinek. Mi pa se ne znamo prepirati in zato tudi učinka od naših preprirov ni. Človek bi pričakoval, da se bodo vsaj akademsko izobraženi znali prepirati, pa se ne. Beremo univerzitetnega profesorja Sergeja Gomiščka, ki se na vse kriplje prizadeva biti strokoven, pa ne more skriti svojega navijaštva za Janšo. Beremo odvetnika Stanislava Klepa, ki tudi skuša biti strokovnjak, vendar mu je pri vsej zadevi Janša najljubši. Stroka pa gor ali dol, in to prav tam, kjer bi jo najprej pričakovali. Predvsem pri univerzitetnem profesorju.

Vsa zadeva bi bila za v koš, saj je takih pisanj, kot je bilo Rizmanovo, kolikor jih duša (ne) poželi, pa predavanj, pa knjig in tako dalje, skratka zasebnih in javnih informacij o slovenskem umazanem perilu kar mrgoli in gospodje po svetu morajo biti najbrž včasih kar zmedeni. Ko jim je vsega dovolj, pokličejo ali povabijo medse predsednika Kučana, ker sodijo, da je pač eden redkih na sončni strani Alp, ki je sposoben podati objektivno sliko novopečene demokracije in njenega ožjega in širšega okolja. Ko prebiramo gospoda Gomiščka, se pač zdi jasno le to, da bi svojemu kolegu Rizmanu nadvse rad podstavil nogo ali pa ga brcnil v zadnjo plat, kajti kolega Rizman si pač ne bi smel privoščiti blatiti spoštovanega gospoda Janše. Ko so liberalni desničarji celo na Dunaj hodili blazit to državo in njene najvišje predstavnike, je profesor Gomišček to najbrž gladko spregledal, saj bi se, po njegovi vnemi okrog Janše sodeč, tedaj prav gotovo oglašil s kakšno uničujočo besedo. Pa nič. Zdi se, da se je na Janšo zelo popularno »šlepati«.

ministrativni ukrep zvezne vlade, precej naperjen tudi proti interesom Slovencev v Italiji in Avstriji.

Našo politiko vsestranske podpore slovenski manjšini v Avstriji in Italiji so najbolj grobo napadle neofašistične sile, agresivni nacionalisti in desničarski skrajneži raznih političnih barv. Heimatdienst na avstrijskem Koroškem je v svoji gonji proti Slovincem na veliko uporabljaj obtožbe o vmešavanju Jugoslavije v notranje zadeve Avstrije, o »jugoslovanski komunistični in udbovski zaroti«, ki naj bi se še posebej izvajala z ustanavljanjem slovenskih in mešanih podjetij. Skrajna desnica v Trstu pa je bila plat zvona zaradi »nevarnosti agresivnega slovenskega nacionalizma«.

Žalostno je, da so se te dni na straneh Dela (»Samostojnega časnika za samostojno Slovenijo«) pojavili nesramni napadi na našo dolgoletno vsestransko, zlasti materialno, podporo Slovincem v Italiji in Avstriji. Avtorji te najnovejše gonje so prevzeli in ponovili glavne obtožbe Heimatdienta in italijanskih neofašistov. Uporabili so tudi nekatere obtožbe,

s katerimi so svojčas zvezni organi SFRJ nastopali proti politiki Slovenije.

Očitno gre za poskus, da bi na liniji napadanja in razvrednotenja vsega, kar se je delalo več kot štirideset let, sfabricirali še eno politično afero. Predmet te afere naj bi bila obtožba, da so politični in državni predstavniki SR Slovenije neodgovorno ravnali z denarjem davkoplačevalcev, ker so ga dajali tudi slovenskim organizacijam v Italiji, Avstriji in na Madžarskem. Če smisel teh obtožb prevedemo v razumljiv jezik, je krivda v tem, da v Sloveniji nikdar nismo vodili ozkosrčne politike. Morali bi torej ignorirati položaj in interese naših rojakov v sosednjih državah in jih povsem prepustiti njihovi usodi. Po logiki teh političnih inkvizitorjev bi bilo veliko bolje, če bi bila slovenska manjšina prepuščena popolni germanski in romanski asimilaciji. Tako bi se Slovenija znebila skrbi za Slovence izven njenih meja.

Pobudnikom te gonje ni mar, da s svojim pisanjem denuncirajo slovenske gospodarske, bančne in finančne institucije v zamejstvu ter objektivno pozivajo tamkajš-

»Šlepajo« pa se tudi pri slovenski nacionalni desnici, družini, ki se je zbrala z vseh vetrov, starih in novih. Bilo bi seveda zelo čudno, če v tej bratiji ne bi bilo tudi kranskih liberalov, ali kot so se včasih razpoznali – Grosovih liberalcev. Grosovi so bili zelo zabavni. Ker odmevnih programov niso imeli, so si publiciteto skušali zagotavljati s pasjimi bombicami po sistemu rekla-kazala-bla-bla in si preprosto izmišljali razne zgodbe, ki jih potem niso dokazali. Pa jih tudi nihče ni spraševal po dokazih, ker so pač vsi vedeli, da je to zapravljanje časa. »Grosisti« so pogruntali, da v tej državi lahko rečeš vse in ostanesh živ, če pa te srenja šteje za »rumeni tisk«, pa je dolgo zdravje zagotovljeno. No, Grosovi so se ušeli in

Kikirikanje

na naslednjih volitvah pogoreli, potem so obljubljali, da bodo od mrtvih vstali na lokalnih volitvah, in sedaj, kot kaže, res dobivajo umetno dihanje v okviru združene slovenske desnice.

Tam imajo tudi poslanca gospoda Saša Lapa, ki te dni vznemirja vesoljno javnost s trditvijo, da je meja med Hrvaško in Slovenijo na reki Mirni že dogovorjena. Le da Hrvti o tem nič ne vedo in da o tem ne vedo nič tudi na slovenski strani. Važno je seveda, da to ve poslanec Lap, da je to vedel že pred poldrugim letom in da je bil zaradi tega edini jasnovidec na Slovenskem. Vsaj tako trdi gospod poslanec. In ko bi moral povedati, od kot mu take zanesljive informacije, gospod poslanec Lap po sistemu rekla-kazala raje vpraša nazaj, ali je meja na reki Mirni dogovorjena na njenem izviru, nekje na sredini ali pa pri izlivu. Zanesljivi obveščevalni viri poslanca Lapa in združene desnice so najbrž preizkušena kuhinja nekdanjih liberalov, ki so tudi vse vedeli, namreč vse tisto, kar ni držalo. A je tudi to nekaj. Če si v politiki, pač moraš nekaj govorčiti, in ker poslanec Lap in njegova združena desnica z večino svojih predlogov v korist slovenskega naroda v parlamentu pogorita, je pač javnost treba noreti na druge načine. Sedaj lahko pričakujemo iz tabora desnice kakšno zanesljivo vest, da nam bodo Avstrijci vrnili Koroško, Italijani pa Trst, in ko bodo oboji to ogorčeno demantirali, bodo desničarji že obveščeni, da bodo vsi Srbi, Hrvti, Bosanci in Kosovarji najkasneje v treh mesecih zapustili podalpski svet in da bodo meje s Hrvaško odprte samo enkrat na teden po pol ure za izstop iz Slovenije, za vstop pa še to ne. Še sreča, da imamo desnico, ki nas s svojo dejavnostjo in »vpetostjo v državno politiko« venomer opozarja, da politika sploh ni umetnost možnega, pač pa neumnost nezmožnih.

Boža Gloda

nje nacionalistične skrajneže, naj pri oblasteh izsilijo ukrepanje proti njim.

Takšno početje je skrajno neodgovorno in je zares v neposredno škodo slovenskim nacionalnim interesom.

V sedanjem političnem ozračju, ko politiki vidijo svoje možnosti samo z izmišljanjem novih političnih afer, me ne bi začudilo, če bi posegli tudi v manjšinsko problematiko.

Ob branju insinuij na straneh Dela bo morda kakemu skrajno desnemu poslancu prišlo na misel, da bi predlagal ustanovitev še ene parlamentarne komisije. Ta naj bi preiskovala, zakaj so v prejšnjem režimu vodili politiki vsestranske podpore in pomoči, tudi materialne, zamejskim Slovincem. Morda bo spodbujen s pisanjem Dela o SAFTI-ju predlagal tudi ustanovitev posebne komisije, ki naj bi se ubadala z nalogo, kako slovenskim gospodarskim, bančnim in finančnim institucijam v Italiji in Avstriji prepovedati vlaganja v gospodarstvo Slovenije. In kako slovenskim podjetnikom iz zamejstva onemogočiti pristop na naš trg.

znotraj organov za notranje zadeve.

3. Milica je bila organizirana tako, da se je skladala s krajevno samoupravo. Za vsako krajevno skupnost je skrbel eden ali več mož postavbe. Po drugi strani pa je sistem družbene samozastite javno povezoval krajanje in delavce z varnostno organizacijo. Zaradi tega sem lahko upravičeno dejal, da bi mariborsko orožje v prejšnjih letih razkril vodja varnostnega okoliša na tamkajšnjem letališču.

4. Slovenski organi za notranje zadeve so imeli dobre uradne povezave s tujino, zlasti s policijami v sosedstvu. Slednje so vedele, da delamo strokovno in smo zanesljivi družabnik. Ali je danes boljše? Menim, da ne, sploh pa ne z deželami vzhodne Evrope, od koder grozi nevarnost podzemlja.

5. Posegi v organiziranost notranjega ministrstva so ga zrahljali in zmanjšala se je njegova učinkovitost. Delovna morala je upadla in vse več je pritožb in kritike na račun obeh delov službe javne varnosti. Morda je to naj-

večji udarec: če so policisti nezadovoljni, se to kaže v varnost davkoplačevalcev. Vendar je pri nas stanje boljše kot v večini nekdanjih socialističnih držav, kjer je prišlo ob menjavi režimov do pravega sesuvanja policijske organizacije. Nekateri deli policije so šli celo med organizirano podzemlje.

6. Med državljani ni več moralnih vrednot prejšnje družbe, novih še ni in nastalo je idealno stanje za ribarjenje v kalnem, od politikov do storilcev. Novi (stari) družbeni red se rojeva umazan od nog do glave, bi skoraj lahko rekli. To so le nekatere okoliščine, ki vplivajo na kriminalno dogajanje pri nas. Rešitev ni v tem, da bi policija dobila več pooblastil. Ne, ta so dovolj široka, treba jih je le taktično in tehnično obdelati za potrebe terenskih delavcev. Naša policija se mora obrniti predvsem k sebi in šele nato iskati pomoč in podporo v družbi oziroma državi. Prej ali slej pa se bo postavilo vprašanje odgovornosti za napake pri »razboljševiziranju« nekdanje milice in celotnega notranjega resorja.

Piše: Nevenka Hrovatin

Predraga ali prepoceni elektrika?

Prejšnji mesec je marsikoga, prenekaterga že med dopustniškim odihom, presenetila podražitev električne energije. Oktobra nas ob prehodu na zimsko tarifo takorekoč čaka še ena podražitev. To pa je vse, kaže, šele uvod v začetek procesa podražitev električne energije, ki naj bi v skladu z vladno strategijo razvoja energetike potekal nekaj let, točneje šest let. Hkrati nas je prav tako pred komaj slabim mesecem in tik pred podražitvijo elektrike presenetil seznam slovenskih najbolj uspešnih podjetij, če lahko kot najbolj uspešna označimo tista, ki ustvarjajo največ dobička. Med njimi so namreč tudi tista, ki so se v vseh prejšnjih letih otapala z izgubo in mledovala državo, naj se jih vendarle usmili tako, da napolni vrečo do vrha. V mislih imam seveda vseh pet podjetij za distribucijo električne energije. Zakaj je torej potrebna podražitev elektrike, ali bolje, ali je sploh potrebna?

Primerjave z zahodnimi evropskimi sosedi kažejo, da je naša cena elektrike v povprečju komaj polovica cene v Evropski uniji. Tega prav gotovo ni mogoče pojasniti z nižjimi domačimi stroški proizvodnje. Celotno nasprotno, skoraj polovico slovenske elektrike proizvedejo termoelektrarne, ki uporabljajo precej dražji domači premog. Tudi iz primerjave cen s stroški proizvodnje električne energije od sredine sedemdesetih let do začetka slovenske samostojnosti je več kot očitno, da nobena izmed štirih skupin uporabnikov, ki plačujejo svojo ceno električne energije (uporabniki na visoki napetosti 110 kV in 1–35 kV, gospodinjstva ter ostali uporabniki na nizki napetosti), niso pokrivali celotnih stroškov, to je tekočih in investicijskih stroškov proizvodnje, prenosa in distribucije. Res je, da so v tem obdobju uporabniki združevali sredstva za razvoj in izgradnjo novih objektov v okviru tedanjih samoupravnih interesnih skupnosti, vendar tudi ta sredstva niso zadoščala za kritje vseh stroškov. Edino ostali uporabniki na nizki napetosti, ki so plačevali največji prispevek na fakturirani znesek, so pokrivali vse stroške prevzete električne energije. V najboljšem položaju pa so bila gospodinjstva, saj so bila v osemdesetih letih oproščena vseh investicijskih prispevkov. Neustrezna cenovna politika se je še poglabila na začetku devetdesetih let, najprej leta 1990 z ukinitvijo SIS-ov in zamenjavo že tako prenikljivih združenih sredstev za še nižje davke ter nato marca 1991, ko je bil namesto prejšnjih prispevkov (30 % uporabniki na 110 kV, 52 % uporabniki na 1–35 kV in 72 % ostali uporabniki na nizki napetosti) uveden enotni 20 % prometni davek za vse uporabnike, kasneje znižan na 10 %. K poslabšanju situacije je prispeval še leta 1992 uveden integralni proračun, ki je elektrogospodarstvu po novem dodeljeval le s proračunom določeni del sredstev, manjši od sredstev v preteklosti. Pa tudi same cene elektrike, določene s tarifnim sistemom, so izgubljale boj z inflacijo. Po letu 1988 so izrazito zaostajale tako za rastočo cen premoaga kot tudi za rastočo cen industrijskih izdelkov. Tako ni čudno, da so izgube elektrogospodarstva leta 1993 dosegle četrtnino vseh izgub slovenskega gospodarstva.

Gola dejstva torej kažejo, da je vlada končno izbrala pravilno cenovno strategijo. Po nekaterih ocenah naj bi bila celo takšna dražitev prenikljiva za pokrivanje stroškov. Samo ekološka sanacija termoelektrarn bi zahtevala dodaten dvig cen med 10 in 20 %. Ekološke stroške je namreč kot družbene stroške treba vključiti v ceno.

Če se nam torej obeta takšno večanje cen, kot je predvideno v vladnih dokumentih, in ki je, resnici na ljubo, če nam je to všeč ali ne, tudi ekonomsko upravičeno, so najbrž zlasti gospodinjstva z nižjimi dohodki zaskrbljena, kje se bo v njihovem že tako tankem družinskem proračunu našel še kakšen tolar za plačevanje višjih položen. In morda se komu ob tem utrne še ena tiha misel. Ali je res prav, da ne znamo najti zlate sredine in da iz ene skrajnosti, ko je bil pri določanju cen elektrike prevladujoč socialni kriterij v kombinaciji z drugimi narodnogospodarskimi cilji, kot je na primer razvoj bazične industrije, prehajamo v drugo skrajnost, v plačevanje »evropske cene« s slovenskimi plačami?

Čeprav je ekonomska teorija običajno neobčutljiva za socialne težave, pa je pri določanju cen električne energije vendarle ponudila sprejemljivo rešitev tudi za tiste s plitkejšimi žepi in skromnejšo porabo. V nekaterih državah je na primer v uporabi t.i. progresivna tarifa. Temelji na tem, da porabo električne energije razdeli na količinske bloke (na primer prvi blok do 100 kWh, drugi od 100 do 200 kWh, tretji od 200 do 300 kWh, itd.), pri čemer se za prvi količinski blok, torej za osnovno količino porabe, določi najnižja cena, za ostale pa višja cena tako, da se pokrijejo vsi stroški. Reševanje socialne problematike pa je mogoče izvajati tudi drugače, mimo cen. Zakon o gospodarskih javnih službah določa, da »republika in lokalne javne skupnosti lahko dajo uporabnikom javnih dobrin boni (voucher), s katerimi na podlagi lastne izbire plačujejo javne dobrine«. Gre torej za nekaj podobnega, kot so t.i. prehranbeni boni (food stamps), ki jih razvitejše države dodeljujejo socialno šibkejšim slojem za nakup osnovne hrane. Kakšne rešitve se bodo uveljavile, pa je seveda odvisno od strokovnjakov, ki jim bo zaupana postavitev tarifnega sistema, najbrž pa tudi od politične kombinatorike.

Na koncu naj omenim, da naš tarifni sistem glede strukture cen niti ni tako slab. Upošteva namreč mnoga ekonomska načela določanja cen (cene v konici – dnevna in nočna tarifa, ter poletna in zimska tarifa, dvodelna tarifa, diferenciacija cen po skupinah uporabnikov), potrebo bi bilo le, da novo definirati višino in razmerja cen na stroškovni osnovi. Upajmo, da bodo k temu prispevali tudi tuji strokovnjaki, ki v okviru zahodnoevropskih programov pomoči pri pravljanju tarifne študije našega elektrogospodarstva sodelujejo. In upajmo, da bo vlada sledila začrtanim ciljem, namesto da bi klonila pred različnimi interesi in bojaznijo pred večjo inflacijo.

Uporabniki pa se moramo ob negodovanju pri dvigovanju cen zavedati predvsem tega, da je treba stroške električne energije pokrivate v vsakem primeru, torej tudi ob sedanji višini cen. Če ne kot uporabniki preko cen, pa kot davkoplačevalci prispevamo potrebna proračunska sredstva za pokrivanje izgub elektrogospodarskega sistema. Samo da so sedaj prispevki posameznikov pač zamegljeni in se ne ve natančno, kdo pije in kdo plača. Prav gotovo pa vsi skupaj plačamo več, kot bi ob višjih cenah, saj trošimo več električne energije, kot bi je ob polnih cenah. Da smo ena najbolj energetsko potratnih držav, je splošno znano. Dobitki distribucijskih podjetij pa so že druga zgodba.

BLIŠČ IN ... CERTIFIKATOV

Lastniški certifikati postajajo vse bolj »vroča roba«. Ne samo za tiste občane, ki jih še imajo in še ne vedo, kam bi jih dali, pač pa tudi za investicijske sklade, ki jih zbirajo, ter za tiste občane, ki so se jih že »znehbili« in pričakujejo, da so jih odložili v najbolj sposobni družbi za upravljanje investicijskih skladov. Te bodo namreč odločale, kam bodo skladi vlagali zbrane certifikate in od njihove poslovne usposobljenosti in spretnosti bo odvisno, kolikšen donos bodo ti papirji, spremenjeni v delnice podjetij, prinašali lastnikom. »Vroč« bo zato, ker so odkrili nepravilnosti pri zbiranju certifikatov v posameznih skladih in družbam teoretično grozi, da bodo izgubile dovoljenje za zbiranje certifikatov. Pa tudi zato, ker se čedalje več poznavalcev oglašja s hudimi kritikami na račun tega načina privatizacije družbenega premoženja, ki da posamezniku, občanu ne bo prinesel ničesar. Ali so torej ves vik in krik ter ves trud in vsi stroški v zvezi s certifikati res samo dviganje prahu brez učinka?

Kot odgovor na to vprašanje bomo v nadaljevanju članka povzeli mnenja dveh poznavalcev in predloge Združenja delodajalcev Slovenije, ki je vladi pred dnevi predlagalo spremembe zakona o dohodnini. Pred tem pa pogledjmo najaktualnejši zaplet ob zbiranju lastniških certifikatov na domnevno nepravilne načine.

Agencija za trg vrednostnih papirjev, ki ji je bil naložen nadzor nad delom družb za upravljanje investicijskih skladov, je ugotovila, da so posamezne družbe med zbiranjem lastniških certifikatov prekršile odredbo o zbiranju certifikatov in na vpisnih mestih niso imele dovolj perspektiv o delu družb. Pri nekaterih družbah pa se niso ujemali v oglaših navedeni podatki o številu vpisnih mest s podatki iz perspektiv. Mnogo več vika in krika, tudi v javnosti, pa so povzročile obtožbe nekaterih družb (vseh družb za upravljanje investicijskih skladov je 21, skladov pa, za zdaj, 37), da je družba Atena zbirala certifikate na nedovoljen način, s pomočjo akviziterjev po domovih, kar je po navodilih o načinu delovanja družb pri zbiranju certifikatov prepovedano in je torej na ravni neelojalne konkurence. V Ateni so pred dnevi prenehali zbirati certifikate in nekateri so takoj menili, da zato, ker je Agencija za trg vrednostnih papirjev družbo blokirala. Iz Atene pa sporočajo, da so pač že napolnili oba investicijska sklada in da zdaj čakajo na dovoljenje Agencije, da odpro še tretjega.

Pravne finese

O zapletu v zvezi z nedovoljenimi načini zbiranja certifikatov pa nam je direktor Agencije za trg vrednostnih papirjev Jovan Lukovac v telefonskem pogovoru povedal, da je zadeva bolj zapletena, kot se zdi na prvi pogled. Predvsem je te nepravilnosti težje nadzirati, gre pa tudi za pravne finese, zaradi katerih ni mogoče kar takoj reči: ta in ta je delal narobe, zato ga bomo kaznovali. Zbiranje certifikatov je zakonsko mogoče uokviriti v zakon o trgu vrednostnih papirjev, v odredbo o zbiranju certifikatov, sklicevati pa se je mogoče tudi na osnovni zakon o obligacijskih razmerjih. Predvsem pa lahko Agencija pritisne na družbe za upravljanje investicijskih skladov samo na osnovi zakona o trgu vrednostnih papirjev in odredbo o zbiranju certifikatov. Po njima morajo družbe, pri katerih so ugotovljene nepravilnosti, le-te opraviti v predpisanem roku. Če jih ne, Agencija lahko dovoljenje za zbiranje certifikatov posameznim družbam razveljavi. Možna pa je tudi ovadba sodišču za gospodarski prestop. Toda, kot je dejal Jovan Lukovac, vsak ukrep mora biti pravno utemeljen.

Agencija je doslej po Lukovcu ukrepala, kolikor je mogla, in postopki tečejo. Povedal pa je tudi, da žal ne gre le za eno družbo, ampak je predpise, ki jih je nadzirala

Agencija, kršilo šest družb, certifikate na domovih pa je »iskalo« več kot ena družba, a manj kot šest.

Bolj zgovorni kakor direktor Agencije so bili pri Ateni, kjer so na tiskovni konferenci na široko razglasili, da niso naredili nič napačnega pri zbiranju certifikatov. Posebej so poudarili, da »niso izvajali akviziterskega vpisovanja in vplavevanja delnic po domovih, temveč striktno na vpisnih mestih«.

No, s pravnimi kavlji in kaveljci se ne bomo ubadali, saj imajo z njimi težave celo pravniki, pač pa pogledjmo, kaj nam svetujeta poznavalca te »materije« dr. Ivan Ribnikar in dr. Janez Mencinger.

Certifikat – spominska listina

Dr. Ribnikar je v predzadnji (59. št.) številki lista Finance zapisal, da bi bilo lastniški certifikat najbolj obdržati – za spomin na »enega od naj-

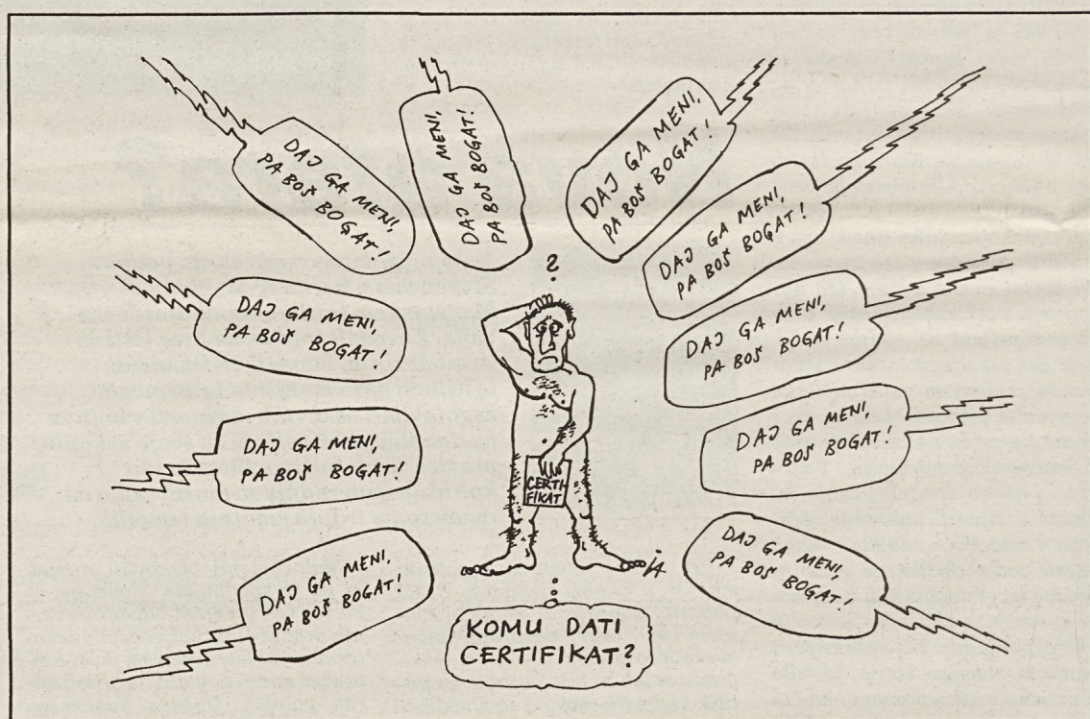
(reklame, oglasi itd.) na vaš račun. Takoj odtegnejo pet odstotkov vrednosti delnice, še tri pa za poslovanje skladov oziroma za primerne zaslužke tam zaposlenih, ki bodo seveda upravičeni do visokega zaslužka, saj bodo za vas ustvarjali visoke dobičke. Ali res? Ne, zatrjuje dr. Ribnikar, saj bodo skladi vlagali tudi v podpopravna podjetja (nadpopravčnih je premalo in bodo njihove delnice hitro pošle, op. p.). Delničarji zato ne bodo ne le ostali brez donosa, pač pa bodo tudi preživljali tiste, ki jim zdaj jemljejo 3 odstotke vrednosti vloženih certifikatov. Zato ne zamenjajte svojega certifikata za delnice nobenega sklada.

Certifikat bo udaril po žepu

Dr. Janez Mencinger pa pravi, da dobrodošlica med lastniki, s katero vabijo občane investicijski skladi, ni ravno utemeljena. Družbe za

zato bodo, ker ne bodo zagotovile doseganja makroekonomskega gospodarskih ciljev, tudi kmalu odmrle. Tako Mencinger v 2. št. novopečene lista »Glas gospodarstva«, ki ga izdaja Gospodarska zbornica.

Združenje delodajalcev pa je nedavno predlagalo vladi, naj popravi zakon o dohodnini tako, da le-ta ne bo prizadel zaposlenih, ki bodo po novem tudi solastniki in ne ogrozili obstoja nekaterih podjetij, ki ne bodo zmogla stroškov za notranji odkup. Edini res pomemben vir sredstev za notranji odkup, za katerega se je odločila velika večina podjetij v lastniškem preoblikovanju, so plače, in sicer tiste nad plačami po kolektivnih pogodbah. Te namreč štiti pogodba sama in pa zakon, zato bodo morala podjetja za notranji odkup oblikovati plačni fond nad zneskom, določenim po KP. Ker pa so to plače, bo treba nanje odvesti državi še prispevke in akontacijo od davka na dohodnino. Tako si bodo od vsakih sto tisoč tolarjev, ki jih bo podjetje odvedlo kot kupnino za notranji odkup sklada za razvoj, porabniki prispevkov in davkov razdelili še 117435 tolarjev, je izračunal izvršni odbor. Združenja delodajalcev. Ob tem pa se pojavita še dva problema: delavcem se bo povečala osnova za dohodnino, čeprav

pomembnejših procesov naše novejših zgodovine, kot je napisal sam predsednik vlade. Lahko bi ga vložili kam čisto po naključni izbiri, lahko pa bi počakali, in če bo mogoče, dali ta papir zgodovinske vrednosti za kakšno dobrodelno nameno. Dr. Ribnikar pa svojega certifikata nikakor ne bi vložil v podjetja, v katerih bodo odločilni nadzor imeli tujci (razen če niso čisti lastniki ali vlagatelji). Ti bodo namreč najverjetneje izkazovali dobiček v matičnem podjetju, kjer ga ne bo treba deliti z nikom. Izločil bi tudi tista podjetja, pri katerih bodo večinski lastniki zaposleni. Tudi ti se bodo namreč obnašali zelo racionalno in poskrbeli, da podjetje ne bo izkazovalo nič dobička, ki bi ga morali deliti z zunanjimi solastniki. Podjetja, ki bodo ostala »na pladnju«, pa bodo v glavnem slaba, brez prihodnosti. Torej: če ne morete svojega certifikata vložiti v svoje podjetje, ga nikar ne vlagajte v nobeno drugo.

Kaj pa skladi? Vedeti morate, piše dr. Ivan Ribnikar, da gredo vsi stroški skladov

upravljanje skladov sicer zagotavljajo, da bodo aktivne upravljalke podjetij, v katerih bodo vlagale, in da bodo 9 desetih dobička izplačevale delničarjem kot dividende. Žal upravljanje s strani družb ne bo tako zelo učinkovito, saj bodo v podjetjih, kamor bodo vlagale, le obrobni, manj pomembni lastniki. Poleg tega bo donosnost kapitala v skladih precej manjša od povprečne donosnosti slovenskega gospodarstva. Razlog: iz uspešnih podjetij, ki bodo imela večinske notranje lastnike in močno razpršene zunanje, bodo skladi dobili največ petino delnic, iz manj uspešnih podjetij pa več. V prvih podjetjih bodo notranji lastniki dobiček bodisi reinvestirali ali pa ga prelivali v plače, da ga ne bi bilo treba deliti z institucionalnimi lastniki. Iz podjetij druge skupine pa ne bo kaj potegniti.

Skratka, družbe za upravljanje investicijskih skladov ne bodo povečale učinkovitosti slovenskega gospodarstva, pač pa samo zagotovile elegantno papirno lastninstvo. So torej nepotrebne ustanove,

dodatne plače niti videli ne bodo, kaj šele trošili, saj jim bodo, če bodo kdaj, prinašale dividende (dobiček) šele čez čas. Takrat pa bodo tako ali tako plačali dohodnino od dohodka iz premoženja. Podjetja pa bodo verjetno s temi dodatnimi »plačami« prekršila dogovor o izplačevanju najvišjih plač in bodo plačevala poseben davek zaradi previsokih plač. Zaradi tega združenje delodajalcev predlaga vladi, naj v zakon o dohodnini vključi nov člen, po katerem bi se osnova za dohodnino zmanjšala za sredstva, ki so vložena v vrednostne papirje, katerih izdajatelj je Republika Slovenija in katerih rok izplačila je daljši od 12 mesecev, za sredstva vložena v nakup dolgoročnih vrednostnih papirjev, ki imajo naravo delnice ali trajne vloge, pri izdajatelju vrednostnega papirja, in za reinvestirani del dobička od dolgoročnih vrednostnih papirjev, ki imajo naravo delnice ali trajne vloge.

Certifikati in delnice, ki bodo iz njih nastale, torej niso le premoženje in užitek.

Boris Rugelj

SOS DELAVCEV IZ POLJČANSKEGA EMIJA

Delavci tovarne EMI iz Poljčan že več kot deset dni stavkajo. Stavkovni odbor je izoblikoval eno samo zahtevo: delavci Emija, ki že štiri mesece niso dobili plače, zahtevajo aprilsko plačo, saj brez denarja ne morejo več preživljati svojih družin.

Delavce Emija smo med stavko obiskali. O njihovih problemih in perspektivi te tovarne, ki je bila pred leti ena najuspešnejših v Poljčanah in v slovenjebistriški občini, smo se pogovarjali s predsednikom sindikata SKEI v tovarni Ivanom Friškom, predsednikom stavkovnega odbora Ivanom Šketom in predsednikom delavskega sveta Milanom Razdevškom.

»Sedanjim težavam naše tovarne botrujejo številni vzroki. Na eni strani je Emi zelo prizadel razpad nekdanjega enotnega jugoslovanskega trga in vojna na Balkanu, po drugi strani pa se s svojimi programi ni dovolj hitro prilagajal novim razmeram. Če k temu prištejemo še slabo organizacijo dela v podjetju in nekatere slabe poslovne odločitve v preteklosti, rezultati poslovanja Emija ne morejo biti boljši, kot so,« je pojasnil Milan Razdevšek.

Emi je do maja zaposloval 187 delavcev, sedaj pa jih je še 124. Poslovni rezultati so zares skrb zbujajoči, saj imajo po zaključnem računu za prvo polletje letošnjega leta preko 60 milijonov tolarjev izgube. Skupaj z lansko ima Emi že okoli 155 milijonov tolarjev izgube.

»Nelikvidnost podjetja občutimo na svoji koži tudi delavci, saj smo letos dobili

Ivan Frišek: V avgustu terjamo samo aprilske plače.

plačo samo za januar, februar in marec. Plač za april, maj, junij in julij doslej še nismo dobili, čeprav ves čas delamo,« pojasnjuje predsednik SKEI Ivan Frišek. »Delavci brez denarja preprosto ne morejo več živeti, zato niso več pripravljeni delati, če ne dobijo vsaj aprilske plače.«

V Emi so pred časom poskušali izpeljati sanacijo. Med drugim so odpustili okoli 60

presežnih delavcev, od ministrstva za delo pa so za ohranjanje delovnih mest prejeli nekaj več kot 12 milijonov tolarjev. Vendar dosedanja sanacijska prizadevanja niso obrodila sadov. Zato je dosedanja direktor Emija Rajko Robnik odstopil in na njegovo mesto je pred dobrim mesecem prišel Franc Jug. Ta si prizadeva rešiti, kar se v Emiju še da rešiti.

Pod novim vodstvom je Emi obnovil nekaj starih in sklenil nekaj novih poslov. Tako ima sedaj od firm Quelle, Ikea in drugih kupcev naročila za dvomesečno realizacijo, a kaj ko podjetje nima dovolj obrat-

Ivan Šket: Delavci brezplačno niso več pripravljeni delati.

Milan Razdevšek: Emi se ni pravočasno prilagodil novim razmeram.

nih sredstev niti za plače delavcem. Delavce pa pestijo velike socialne stiske. Najteže je 17 zakonskim parom, kjer sta oba zakonca zaposlena v Emiju.

»Plače smo redno dobivali do lanskega aprila, potem pa smo jih začeli dobivati z večjimi ali manjšimi zamiki. Resne težave so se začele letos februarja in marca. Marčevsko plačo, ki je bila tudi zadnja, smo dobili v treh obrokih,« pojasnjuje predsednik stavkovnega odbora Ivan Šket in dodaja, da so v letošnjem letu do avgusta delavci z nižjimi plačami dobili od Emija izplačano skupno 120 tisoč tolarjev, delavci z višjimi plačami pa 170 tisoč tolarjev. »Kdo lahko osem mesecev preživlja družino s 120 tisoč tolarji?!« O težavah teh delavcev največ pove podatek, da so skoraj vsi dobili enkratno socialno pomoč 15 tisoč tolarjev na občinskem centru za socialno varstvo.

Kakor kaže, se Emi ne bo mogel izogniti uvedbi stečajnega postopka. Morda je še mogoča prisilna poravnava.

Direktor Franc Jug pa je prepričan, da ima takšna tovarna, kakršna je Emi, v Poljčanah perspektivo. »Zdravo

Delavce Emija, ki stavkajo že več kot deset dni, redno obiskuje tudi sekretar območnega odbora SKEI za Podravje Edi Ozimič.

jedro Emija ima perspektivo, saj je za našimi svetilkami povpraševanje na tujih in domačem trgu,« pravi. Za zdravo jedro podjetja si prizadeva najti rešitev, zato tudi spodbuja delavce, da bi poprišli za delo. Zaradi stavke ima Emi dnevno nekaj sto tisoč tolarjev dodatne škode.

Stavkajoče je obiskal tudi predsednik sindikata SKEI Albert Vodovnik. Skoraj vsak dan jih obišče tudi sekretar območnega odbora SKEI za Podravje Edi Ozimič. V reševanje problematike sta se s posredovanjem SKEI in direktorja vključili tudi ministrstvo za gospodarske dejavnosti in ministrstvo za delo, vendar vsem skupaj sredstev za izplačilo aprilskih plač delavcem doslej še ni uspelo zagotoviti.

Zato delavci še stavkajo. Njihova stiska je vse večja, saj so prisiljeni – pa če stavkajo ali ne – že peti mesec živeti brez dohodkov, čeprav so redno zaposleni in redno delajo... Kako je to v državi, ki se razglaša za pravno, sploh mogoče?!

Tomaž Kšela

Sklad je dolgovaške opekarje še enkrat povlekel za nos

Dolgovaškim opekarjem, ki še vedno zaman čakajo na junijsko in julijsko plačo, je direktor Franc Humar iz Sklada Republike Slovenije za razvoj obljubil, da jim bo, kdaj bodo dobili plače, sporočil do minulega petka.

Franc Humar, ki pred tednom dni zaradi vročine ni pripotoval iz Ljubljane v Lendavo na zbor delavcev, ki ga je sam sklical, je dolgovaške opekarje tudi tokrat povlekel za nos. Ker v petek od njega niso dobili pričakovanega sporočila, so ga sami poklicali v Ljubljano. Izvedeli so, da je odpotoval na dopust v Nemčijo, od koder se bo predvidoma vrnil 22. avgusta. Tako je 62 dolgovaškim opekarjem, ki so že tretji mesec na čakanju, postalo jasno, da ne bodo videli ne svojega direktorja ne junijske plače najmanj do septembra.

Opekarji in njihovi sindikalni zaupniki so nad takšnim ravnanjem in odnosom ogorčeni. Delavci terjajo, naj njihovi predstavniki o Humarjevem ravnanju obvestijo Uroša Koržeta in od njega terjajo, naj Humarja zamenja. Dolgovaški opekarji mu ne zaupajo več, še manj pa verjamejo, da si prizadeva najti rešitev za Opekarno. Med delavci se tudi vse glasneje govori, da bodo morali z avtobusi odpotovati v Ljubljano in se tam pogovoriti s predstavniki republiškega razvojnega sklada – če bo treba, tudi na cesti pred Iskrino stolpnico, kjer je sedež Sklada Republike Slovenije za razvoj.

T. K.

DELAVCE PRODAJAJO KOT PUJSKE NA SEJMU

Na sedežu Zveze svobodnih sindikatov na Ptujju je bil minuli teden sestanek sindikata delavcev podjetja TFFV (Tehnično in fizično varovanje) d. o. o. To podjetje je do februarja delovalo v okviru Agisa in bilo kakor celoten Agis v lasti Sklada Republike Slovenije za razvoj. Februarja letos pa je sklad TFFV prodal za 5.500 mark zasebnikoma Marku Baniču in Vladu Karažincu iz Lenarta v Slovenskih goricah. Na sestanku na Ptujju so delavci TFFV opozorili na velike težave, ki jih imajo, odkar je podjetje v zasebni lasti. Na sestanku so povabili tudi nova lastnika firme, predstavnika Agisa Antona Ilca, predsednika SKEI v Agisu Franca Trbuca ter predsednika občinske organizacije ZSSS Viktorja Markoviča.

Marko Banič in Vlado Karažinec se ga nista udeležila. Predstavniki vodstva Agisa Anton Ilc je povedal, da sta se nova lastnika s podpisom kupoprodajne pogodbe zavezala, da najmanj dve leti ne bosta odpustila nobenega delavca in da v podjetju TFFV ne bosta ugotavljala presežkov delovne sile. Po besedah predsednika SKEI v Agisu Franca Trbuca pa sta lastnika le mesec dni po privatizaciji začela delavce na različne načine šikanirati. Morali so vedno več delati, za opravljeno delo pa so prejimali čedalje manj denarja. Po besedah Trbuca se je sindikat z novima lastnikoma poskušal večkrat pogajati o izpol-

njevanju pravic delavcev, vendar se lastnika nista držala dogovorov ter še naprej kršila pravice delavcev. Že dva meseca jim dajeta samo zjamčene plače. Zato je sindikat zadevo prijavil inšpektorju za delo. Ta je ugotovil, da so vsi splošni in individualni akti, s katerimi sta lastnika po nakupu podjetja spreminjala pravice delavcev v TFFV, nični. Nične so torej odločitve o neizplačevanju regresa za prehrano, stroškov prevoza na delo in z dela ter regres. Inšpektor za delo v občinah Ptuj in Ormož Franc Korunič je tudi ugotovil, da je bila firma TFFV solventna in da ni bilo podlage za prehod na zjamčene osebné dohodke.

Kljub temu pa delavci, kakor so povedali na sestanku, še vedno prejemaajo zjamčene plače in še te neredno. Poleg tega jim od zjamčenih plač odtegujejo tudi kredite in druge dajatve. Tako je denimo varnostnik Anton Milošič pretekli mesec dobil na izplačilni dan izplačano samo 502 tolarja, mesec poprej pa 1180 tolarjev.

O slabostih v poslovanju novih lastnikov je na sestanku veliko povedal tudi dosedanja direktor TFFV Maks Menoni, ki je zaradi tega sredi prejšnjega meseca dal odpoved. Po Menonijevih besedah sta lastnika vodila firmo samostojno mimo direktorja. Brez njegove vednosti sta odprla novi žiro račun in nanj prenesla sredstva firme. Iz firme sta odnesla doku-

mentacijo in štampljko, pred delavci pa sta za nepravilnosti dolžila direktorja. Oba lastnika naj bi delala tudi za Inter-Alarm iz Lenarta, ki je konkurenčno podjetje. Zato Menoni sumi, da sta si Banič in Karažinec s firmo TFFV kupila samo tržišče, firmo pa postopno spravljata v stečaj.

Predsednik območnega sveta ZSSS v Ptujju Viktor Markovič in več drugih razpravljalcev je opozorilo na slabo pogodbo, s katero je republiški razvojni sklad podjetje prodal privatnikoma. Nobenih uzanc ni, na osnovi katerih bi bilo mogoče pogodbo razveljaviti, če lastnika ne bi spoštovala pogodbenih obveznosti. »Kakor pujske na sejmu nas je sklad prodal privatnikom,« je dejal eden od razpravljalcev. V podjetju sedaj z delavci resnično ravna kot svinjo z mehom. Ali gre skladu resnično samo za to, da se na najbolj enostaven način reši svojih podjetij? Ali je skladu popolnoma vseeno, kaj lastniki počnejo z delavci v prodanih podjetjih? Takšna in podobna vprašanja so postavljali številni. Edino rešitev vidijo v razveljavitvi kupoprodajne pogodbe, za kar pa menda ni pravne osnove.

Delavci TFFV zahtevajo od delodajalcev pojasnila: zakaj prejemaajo zjamčene plače, zakaj ne prejemaajo nadomestil za prevoz na delo in z dela, zakaj morajo delati preko rednega delovnega časa, medtem ko je del delavcev

na čakanju, zakaj ne prejemaajo jubilejnih nagrad, regresov in nadomestil za malice in podobno. Če na vsa ta in druga vprašanja ne bodo dobili odgovora do 18. avgusta in če lastnika dotlej ne bosta dala jamstev, da bosta začela spoštovati kolektivno pogodbo, bodo, tako so se dogovorili na sestanku, začeli stavkati.

T. K.

PRAVKAR
IZŠLO!

KNJIGA ESEJEV,
KI SO RAZBURJALI...

Spomenka Hribar:

SVITANJA

Spomenka Hribar v zbirki esejev Svitanja, nastalih v razponu od leta 1979 do danes, odpira nov dvogovor z bralci, tvega nove nesporazume, se spušča v svojevrstno avanturo. Boj za vrednote, Avantgardno sovražstvo in sprava, Nujnost razglasitve konca državljanske vojne, Preteklost v parlamentu, Zaustaviti desnico, Čas za politično spravo, Zakaj me sovražite, tovariši, Živa legenda so med eseje, ki ponovno razburjajo slovensko politično in kulturno srenjo.

Knjigo Svitanja lahko naročite na naslov: ČZP ENOTNOST, Dalmatinova 4, Ljubljana, ali po telefonu 321-255, 1310-033, ali po faksu 311-956.

Cena: 1900 SIT, s 5-odstotnim prometnim davkom 1995 SIT.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) _____ izvod(ov) knjige SVITANJA.

Naročeno pošljite na naslov: _____

Ulica, poštna št., kraj: _____

Ime in priimek naročnika: _____

1. Račun bomo poravnali v zakonitem roku

2. Kot ind. naročniku mi pošljite po povzetju

Naročeno dne: _____

Žig

Podpis naročnika

PULSAR
061/13 13 325

Ustanovitelji in vpisna mesta: PROXY d.d., Ljubljana / BONA FIDE d.d. Koper / TMB d.o.o. Maribor

Ne zaigrajte svojih

Vpisna mesta: PTT podjetje Slovenije, Ljubljana, na vseh poštah v Sloveniji DADAS d.d., T. Rbovlje, Gimnazijska 16,

certifikatov

ZVEZA SVOBODNIH SINDIKATOV SLOVENIJE
OBMOČNA ORGANIZACIJA ZASAVJE TRBOVLJE

Zahvala za pomoč od neurja prizadetim članom ZSSS

Po neurju, ki je v juniju prizadelo zasavske občine Trbovlje, Zagorje ob Savi in Hrastnik, je Območna organizacija Zveze svobodnih sindikatov Zasavje Trbovlje zaprosila predsedstvo ZSSS, republiške odbore dejavnosti Slovenije in območne organizacije, naj se po načelu solidarnosti in vzajemnosti vključijo v organizirano pomoč članom ZSSS v Zasavju.

Do 4. 8. 1994 so našo akcijo za pomoč podprli in nakazali namenska sredstva:

- predsedstvo ZSSS
- ROS delavcev trgovine Slovenije
- ROS delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije
- ROS kmetijstva in živilske industrije Slovenije
- ROS delavcev kemične, gumarske in nekovinske industrije Slovenije
- ROS tekstilne in usnjarske predelovalne industrije Slovenije
- ROS dejavnosti družbenih in državnih organov Slovenije
- ROS dejavnosti finančnih organizacij Slovenije
- Območna organizacija za Gorenjsko
- Območna organizacija ljubljane in okolice
- Območna organizacija za Zasavje
- ROS poklicnih gasilcev Slovenije

Na podlagi našega poziva in s ciljem, da bi najbolj objektivno, pošteno in odgovorno razdelili zbrana sredstva za pomoč od neurja prizadetim članom ZSSS, so sindikati podjetij oblikovali predloge za svoje člane, ki so bili ob neurju najbolj prizadeti.

Po proučitvi vseh prošelj in upoštevanju višine razpoložljivih sredstev je posebna komisija Območne organizacije Zasavje podelila 51 članom ZSSS solidarnostna sredstva za ublažitev posledic, ki so jih imeli ob neurju. Pomoči so znašale od 20.000 do 50.000 tolarjev.

Solidarnostna sredstva so bila podeljena članom sindikatov iz 15 podjetij, ustanov in zavodov.

V imenu Območne organizacije sindikata Zasavje Trbovlje, še posebej v imenu vseh članov ZSSS, ki so prejeli solidarnostna sredstva za blažitev težkih posledic neurja se ISKRENO ZAHVALJUJEMO vsem sindikatom, ki so se vključili v pomoč našim članom.

Tudi s to akcijo se je pokazalo, da v naši organizaciji razvijamo solidarnost in vzajemnost in tako člani sindikata v veliki stiski ob elementarni nesreči niso ostali sami.

Ciril Urek, sekretar

KAJ DELAJO v republiških odborih

Sindikata komunalnega in stanovanjskega gospodarstva Slovenije

Preimenovanje sindikata?

Statutarna komisija je določila predlog sprememb in dopolnitve statuta našega sindikata. Predlogi temeljijo na novih zakonskih rešitvah: o lastninjenju, gospodarskih javnih službah, soupravljanju in reprezentativnosti sindikatov. Naš predlog je povezan tudi s spremembami organiziranosti v okviru Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Najbolj konkretni predlogi sprememb izhajajo iz statusnega preoblikovanja in spremenjenega položaja podjetij, katerih delavci se včlanjujejo v naš sindikat.

Dileme so tudi v zvezi z imenom našega sindikata, vsaj komunalnega in stanovanjskega gospodarstva zakonodajca več ne pozna. Pripravili smo varianto za novo ime sindikata: **Sindikata javnih storitvenih dejavnosti Slovenije**. Predlog za preimenovanje pa bo seveda treba dobro premisliti, saj se v naš sindikat vključujejo delavci iz lokalnih javnih služb, služb za varstvo okolja, stanovanjskih dejavnosti, podjetij za upravljanje nepremičnin in služb za varovanje ljudi in premoženja. Za vsako od teh dejavnosti smo predvideli posebne podobore kot stalno obliko povezovanja delavcev, ki imajo posebne interese zaradi področja svojega dela. Predsedniki teh podoborov bodo skupaj s predsednikom, sekretarjem in predsedniki stalnih delovnih teles tvorili predsedstvo sindikata, ki bo zamenjal dosedanj izvršni odbor. Sekretar bo svoje delo še naprej opravljal profesionalno. Imeli bomo tudi komisijo za kolektivne pogodbe in komisijo za statut, organizacijo in kadre. Višine članarine ne bomo spremenili, predlagali pa bomo drugačno delitev. Večji delež naj bi dobil sindikat dejavnosti, ki sedaj ne more delovati aktivne zaradi zelo omejenih sredstev. Tudi o delitvi članarine se bomo usklajevali s sindikati, povezanimi v Zvezo svobodnih sindikatov.

Republiki odbor bodo sestavljali predsedniki območnih odborov sindikata in člani predsedstva. Predvidevamo, da bomo imeli območne odbore le tam, kjer imamo vsaj tri organizacije oziroma podružnice.

Najpomembnejša novost našega statuta je sindikalna podružnica, ki se bo oblikovala povsod tam, kjer imamo vsaj tri člane. Ker imamo veliko družb, v katerih delajo le posamezniki ali po dva delavca, se bodo naše podružnice lahko oblikovale tudi pri območnih odborih. Sindikat podjetja, zavoda ali družbe bo še naprej temeljna oblika organiziranja članov sindikata. Vodil ga bo odbor sindikalnih zaupnikov, predstavljal pa predsednik, ki bo imel statuta pooblaščenega zaupnika.

O teh spremembah in dopolnitvah statuta pričakujemo največ razprav in pripomb. O njih bo statutarna komisija ponovno razpravljala v začetku septembra, ko bo določila tudi predlog, o katerem bodo odločali delegati na skupščini našega sindikata. Ta bo predvidoma v septembru.

Miloš Mikolič, sekretar

KDO JE SPRL DELAVCE ČEVJARSTVA Z KIDRIČEVEGA

V zadnjem času so se mnogi v Kidričevem in na Stajerskem spraševali, kaj se dogaja v Čevljarstvu v Kidričevem. O dogajanjih v tem podjetju so se v sredstvih javnega obveščanja pojavljale nasprotujoče si vesti. Mi smo se o tem pogovarjali s predsednikom sindikata delavcev tekstilne in usnjarskepredelovalne industrije pri ZSSS v podjetju Danico Jus in z nekdanjo v. d. direktorico podjetja Nada Jurančič.

»Senat Temeljnega sodišča v Mariboru je 25. julija uvedel stečajni postopek za Čevljarstvo v Kidričevem. Predlog za uvedbo stečajnega postopka so izoblikovali delavci, ki so največji upniki podjetja, na zboru 24. junija,« pojasnjuje Danica Jus. Na zboru delavcev je proti stečaju glasovalo samo sedem delavcev.

Odločitev za delavce ni bila lahka, vendar so jih k temu prisilile razmere. »V Čevljarstvu smo že tako neredno prejemali plače, zadnjo pa smo prejeli februarja,« pojasnjuje Jusova. Mnoge delavke in delavci, ki niso dobili plače pet mesecev, so imeli edino možnost za zagotovitev socialne varnosti v uvedbi stečajnega postopka.

»Čevljarstvo je nelikvidno že od lanskega septembra,« pojasnjuje Nada Jurančič, ki je bila po odhodu Vlada

Premzla z dolžnosti direktorja vršilka dolžnosti direktorja do nastavitve Albina Štumbergerja. Potem ko ga je skupščina podjetja razrešila, pa je bila Jurančičeva ponovno vršilka dolžnosti direktorja do uvedbe stečajnega postopka. Sodišče je za stečajnega upravitelja imenovalo Ignaca Marinčiča.

Po navedbah Jurančičeve je lansko poslovno leto Čevljarstvo zaključilo s 15 milijoni tolarjev izgube. Letos pa se je izguba še povečala. »Samo s programom Nordica, ki ga je podjetje delalo za italijanske kupe, je Čevljarstvo v šestih mesecih ustvarilo šest milijonov izgube,« pravi Jurančičeva.

Podjetje se ni pravi čas odzvalo na spremembe na trgu in spremenilo proizvodnega programa. »Naše Čevljarstvo je izdelovalo zlasti delavske čevlje za težko indu-

strijo, ki so jih kupovale tovarne na celotnem območju Jugoslavije. Po razpadu tega tržišča bi moralo Čevljarstvo začeti spreminjati svoj program, namesto tega pa je celo zaposlovalo nove delavce na starih programih...«

Po zboru delavcev, na katerem so delavke in delavci z veliko večino izoblikovali predlog za uvedbo stečajnega postopka (na vprašanje predsedujočega, kdo je še pripravljen delati, potem, ko delavci niso prejeli petih plač, se ni nihče oglasil), pa se je dotle enoten kolektiv razdelil na dva dela. Manjšina delavcev, ki je nasprotovala stečaju, je zaprosila za pomoč Neodvisni (Plohl) sindikat.

Tisti, ki so stečaju nasprotovali, so se sestali v podjetju (vanj so boja vdrli, zato je posredovala policija) in sklenili, da je stečaj nepravičen. Izrazili so prepričanje, da si nekateri prizadevajo za stečaj sicer perspektivnega podjetja, ki bi lahko uspešno poslovalo, da bi podjetje laže in ceneje lastninili in privatizirali.

Ker je sindikat Neodvisnost vztrajno nasprotoval stečajnemu postopku, je prišlo na Temeljnem sodišču v Mariboru tudi do sestanka za zaprtimi vrati. Sestali so se predstavniki sindikata Neodvisnost, predstavniki Zveze svobodnih sindikatov, stečajni upravitelj in člani sodnega senata. Sodišče seveda sklepa o uvedbi stečajnega postopka ni spreminjalo, so se pa po tem sestanku stvari toliko normalizirale, da je stečajni upravitelj lahko začel nemoteno opravljati svojo funkcijo.

Do pravega zapleta pa je prišlo šele po uvedbi stečajnega postopka. Ko je stečajni upravitelj začel deliti knjižnice, je prišlo do izgradnje, zaradi katerega je morala posredovati celo policija. Jurančičeva je prepričana, da je posamezne delavce Čevljarstva podpihoval nekdo, ki je nekdo delal v podjetju.

Zaradi omenjenega incidenta so vsem delavcem, ki jim je ob uvedbi stečajnega postopka prenehalo redno delovno razmerje, delovne knjižnice poslali po pošti.

Ker je sindikat Neodvisnost vztrajno nasprotoval stečajnemu postopku, je prišlo na Temeljnem sodišču v Mariboru tudi do sestanka za zaprtimi vrati. Sestali so se predstavniki sindikata Neodvisnost, predstavniki Zveze svobodnih sindikatov, stečajni upravitelj in člani sodnega senata. Sodišče seveda sklepa o uvedbi stečajnega postopka ni spreminjalo, so se pa po tem sestanku stvari toliko normalizirale, da je stečajni upravitelj lahko začel nemoteno opravljati svojo funkcijo.

Po čem smo (pre)živel?

Življenjski stroški tri- in štiričlanske družine za julij 1994

Skupina dobrin iz košarice	tričlanska delavska družina			štiričlanska delavska družina			indeks cen življenjskih potrebščin VII. 94/IV. 94	indeks cen življenjskih potrebščin VII. 94/VI. 94	indeks cen življenjskih potrebščin VII. 94/XII. 93
	poprečni stroški	minimalni stroški	mini. mes. stroški	poprečni stroški	minimalni stroški	mini. mes. stroški			
1. Hrana	41685,94	32689,71	32689,71	52169,86	39906,64	39906,64	105,40	102,40	114,40
2. Pijača	5818,75	2172,80	2172,80	5849,08	2185,80	2185,80	107,60	102,10	120,50
3. Kajenje	4062,60	2196,00	2196,00	4062,60	2196,00	2196,00	109,80	100,00	158,50
4. Oblečila	20447,36	12622,16	556,24	25168,75	15581,76	613,49	101,90	100,20	105,80
5. Obutev	4572,52	3503,25	0,00	5374,53	3894,35	0,00	101,90	100,00	108,40
6. Stanovanje	11567,20	8307,05	5413,86	14173,70	10033,51	6531,23	102,40	100,60	109,10
7. Ogrevanje, razsvetljava	14773,49	10371,79	6793,61	18233,40	12337,71	10444,70	100,20	100,20	96,50
8. Gospodinjaska oprema	10388,27	5490,84	0,00	12346,96	6353,41	0,00	101,70	100,50	104,40
9. Higijena, zdravstvena nega	9117,15	7455,25	6397,02	10576,01	8590,16	7504,45	107,00	101,20	112,80
10. Izobr., kultura, razvedrilo	18622,19	7671,35	4292,93	21306,63	8728,63	4435,81	102,00	101,40	109,70
11. Prometna sr. in storitve	24793,58	8192,10	3354,90	30686,88	10948,47	3794,70	103,50	101,30	109,60
12. Razni predmeti in storitve	2820,69	1704,48	0,00	3520,94	1901,85	0,00	104,00	101,40	111,50
13. Drugi izdatki	30288,89	6821,00	5738,44	33072,63	7130,31	5738,44	104,00	101,40	111,50
SKUPAJ (v SIT)	198958,63	109197,79	71605,50	236541,96	129788,60	83348,26			
stopnja rasti košaric VII. 94/IV. 94	3,61	3,68	4,40	3,57	3,65	4,39			
stopnja rasti košaric VII. 94/VI. 94	1,23	1,25	1,59	1,23	1,26	1,61			
stopnja rasti košaric VII. 94/XII. 93	15,02	11,59	14,93	14,05	11,14	14,19			

Struktura življenjskih stroškov

Mesec: JULIJ 1994

1. Hrana	21,0	29,9	45,7	22,1	30,7	47,9
2. Pijača	2,9	2,0	3,0	2,5	1,7	2,6
3. Kajenje	2,0	2,0	3,1	1,7	1,7	2,6
4. Oblečila	10,3	11,6	0,8	10,6	12,0	0,7
5. Obutev	2,3	3,2	0,0	2,3	3,0	0,0
6. Stanovanje	5,8	7,6	7,6	6,0	7,7	7,8
7. Ogrevanje, razsvetljava	7,4	9,5	12,3	7,7	9,5	12,5
8. Gospodinjaska oprema	5,2	5,0	0,0	5,2	4,9	0,0
9. Higijena, zdravstvena nega	4,6	6,8	8,9	4,5	6,6	9,0
10. Izobr., kultura, razvedrilo	9,4	7,0	6,0	9,0	6,7	5,3
11. Prometna sr. in storitve	12,5	7,5	4,7	13,0	8,4	4,6
12. Razni predmeti in storitve	1,4	1,6	0,0	1,5	1,5	0,0
13. Drugi izdatki	15,2	6,2	8,0	14,0	5,5	6,9
SKUPAJ:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Vir: Zavod Republike Slovenije za statistiko

Izračun: Strokovna služba Sveta ZSSS

Strokovna služba

Več o poslovnih rezultatih sedaj že bivšega Čevljarstva po znano, ko bo delo končala revizijska skupina službe družbenega knjigovodstva, ki pregleduje poslovanje podjetja. »Ko sem drugič nastopila dolžnost v d. direktorice, sem terjala revizijo SDK,« pojasnjuje Jurančičeva.

Trenutno v Čevljarstvu v stečaju dela 11 delavcev. Stečajni upravitelj jih je začasnopoklical na delo, da bi dokončali že začeto proizvodnjo. Verjetno bo že v kratkem narok na sodišču, kjer bodo preizkusili terjatve.

Kakor kaže, bodo v stečajnem postopku daleč največji upniki delavci. Ne gre samo za pet neizplačanih plač, ampak tudi za premalo izplačane plače za tri leta. Čeprav je med delavci sedaj že bivšega Čevljarstva prišlo do razhajanj o uvedbi stečajnega postopka, je za-

nje še kako pomembno, da bi kot upniki na sodišču nastopili enotno. »Kljub razhajanjem, do katerih je prihajalo, bi še vedno lahko skupno nastopili, saj gre za skupen interes vseh delavcev. Samo dogovoriti bi se morali,« pravi Danica Jus.

Tomaž Kšela

Za zmago se je vredno boriti!

Bil je lep, topel in sončen majski dan. Na ta majski dan sem bila odpuščena iz bolnice, kjer sem prestajala težke trenutke pred operacijo hrbenice, in po njej. Nepopisno sem se veselila, da bom po več kot mesecu dni spet doma, med svojimi dragimi in v domačem okolju. Vedela sem, da si bom pomagala in bom kmalu spet šla na delo, kajti tudi tega sem se že zelo veselila in težko pričakovala.

Res je prišel ta dan. Veselja pa je bilo kmalu konec, saj je od nenehnega sedenja na delovnem mestu v hrbtu ponovno začelo neznožno boleli in žgati. Stiskala sem zobe, sama sebi govorila in se prepričevala, da bom z močno voljo in trudom premagala bolečine in vedrila. Pa nisem! Nisem mogla, preveč je bolelo. Ponovno sem se znašla doma »na bolniški«. Zelo mi je bilo hudo, ko sem namesto na pot v službo zavila na pot proti zdravstvenemu domu. Z vztrajnostjo pri telodabi in v zvojo sem nekako le premagala bolečine in mislila sem si: »Sedaj se bom vrnila na delo in vse bo dobro. Mora biti dobro. Moram iti spet na delo. Dovolj je bilo osem mesecev bolnišnice.« Moji upi in želje se mi niso izpolnili. Zakaj?

Kaj se lahko človeku najhujšega zgodi v življenju? Da nekdo izgubi ljubljeno osebo, bodisi da mu jo iztrga smrt ali preprosto odide, da pride huda bolezen, ki človeka priklene na posteljo, pomanjkanje, vojne, elementarne nesreče in še kaj, jaz pa mislim, da je ena najhujših stvari tudi izguba zaposlitve in s tem izguba enega od pogojev za samostojno preživetje, obstanek, človeško dostojanstvo. In to je doletelo med mnogimi tudi mene.

Da bi te kap...!

Svojim očem nisem mogla verjeti, ko sem vedno znova in znova – ne vem kolikokrat prebrala: »Delavka je postala trajno presežena delavka in dana na razpolago za dobo dveh let. Delavka ni dolžna več prihajati na delo. Po poteku dveh let ji preneha delovno razmerje. V tem času... itd.« Nekaj časa sem nemo strmela v črke na belem papirju, ki so počasi in nato vedno hitreje začele poplesavati pred mojimi očmi. Nedomam so me obile solze in jokala sem kot še nikoli v življenju. Mislim, da se mi je tedaj podaril ves svet, vse, v kar sem verjela in v kar sem zaupala. Podrle so me mi

Otreznitev

Minevali so dnevi, tedni. Nekoliko sem se pomirila ter dojela, da je res, kar se je zgodilo. Spet sem začela trezno razmišljati in preudarjati, kaj

mi je storiti. Vedela sem, da kar tako tega ne bom sprejela. Če bi, potem to ne bi bila več jaz. Življenje me je s svojimi preizkušnjami marsikje učilo. Naučilo, da nisem v nobeni težki preizkušnji klomila in se predala brez boja. Sklenila sem, da bom šla v boj tudi sedaj. Vem, da ta boj ne bo lahek, in vem, da bo treba marsikaj potrpeti, pa vendar, ne, bom klomila.

Po mirnem preudarku in potem, ko sem se temeljito pripravila, sem se nekega jutra lepo urečila in se namenila k predstojniku. Imela sem tremo, strah me je bilo in srce sem čutila v grlu. Kljub vsemu sem pogumno potrkala na njegova vrata, vstopila in ga prosila za pogovor. Takoj je vedel, za kakšen pogovor gre. Mirno in vpludno sem ga povprašala, kako je prišlo do tega, da sem ravno jaz postala »tehnoški presežek«. Na vsa moja vprašanja je tudi on odgovarjal mirno in preudarno in mi tako marsikaj povedal. Pomenil pa mi je tudi to, da mi nikakor ne more pomagati ali spremeniti sprejetih dejstev. Po pogovoru s predstojnikom sem na Sodišče združenega dela napisala pritožbo. Medtem sem bila na razgovoru tudi pri delavcu za kadrovske zadeve. Tudi on mi je pojasnil isto kot pred njim že moj predstojnik. Pa sem poskusila tudi pri predstojniku sindikata. Zagotovil mi je, da si bom sindikat prizadeval pomagati in mi stati ob strani.

»Če se ne odzovete...«

Po dolgem čakanju na izid je bilo končno odločeno, da se moja pritožba zavrne kot neutemeljena. Med tem časom pa sem bila tudi pravič pozvana na delo. Pozivu sem se takoj odzvala, kajti to sem bila dolžna storiti, saj je bilo v pozivu opozorilo, da bom izgubila vse pravice, če se na poziv ne odzovem. Pozvana sem bila v drugo oddelk, kjer del in nalog nisem poznala. Delala sem in se znova učila. Bila sem disciplinirana, mirna, delala sem po svojih najboljših močeh. Po dveh mesecih, ko sem dobro spoznala delo in ljudi okoli sebe, sem dobila obvestilo, da mi ni potrebno več priti na delo. Kljub temu, da sem vedela, da je bilo to le začasno delo, sem bila

vseno ponovno prizadeta. Spet sem ostala nekaj časa doma, pravzaprav kar pet mesecev. Pa je prišel ponoven poziv: »Javite se takoj na delo v oddelke ta in ta. V kolikor se vabiti ne odzovete...« in ponovno opozorilo, da bom izgubila vse pravice. »Pa se pojdi ponovno učiti novega dela in pripravi novih ljudi,« sem si rekla. »Saj ti zmoreš. Tudi z novimi ljudmi vzpostavljati stike zate ni težko.« In sem šla. Kako mi je bilo pri srcu, pa vem tako ali tako samo jaz. Komaj sem dobro začela delati, sem dobila poziv za obvezno udeležbo na tečaj računalništva. In spet sem šla – brez besed. Nekaj dni je minilo in prišel je ponoven poziv s pojasnilom, da me zaradi povečanja obsega dela v oddelku, kjer sem bila zaposlena 10 let, potrebujejo tam in naj se naslednji teden javim vodji oddelka. Tega poziva sem bila vesela, saj sem vedela, da bom ponovno delala z nekdanjimi sodelavci, s katerimi sem preživela leta in leta, in bom spet na svojem delovnem mestu. Med tem časom sem se ponovno obrnila na svojega nadrejenega in ga vprašala, ali so kakšne možnosti, da se odločba o »trajnem presežku« preklicje in se mi ponovno zagotovi delo za določen čas. Povedal mi je, da to nikakor ni mogoče. Ponovno sem se obrnila tudi na predsednika sindikata. Rekel mi je, da mi bo sindikat pomagal, kolikor bo v njegovi moči, še posebej sama osebo si bo prizadeval, da se bodo zadeve uredile.

Pri 44 spet se šlo

Dnevi, tedni in meseci so minevali. Iztekel se je čas trimesečne zaposlitve. Spet sem bila neposredno iznemirjena, kako bo naprej. Dobila sem odločbo, da se mi delovno razmerje zaradi povečanja obsega dela podaljša še za tri mesece. Mislila sem si: »No, pa se tri mesece, boljše kot nič. Morda pa so možnosti, da dobim kasnejše zaposlitev za nedoločen čas.« V tem upanju sem še naprej pridno in vestno delala. Kako hitro so minili naslednji trije meseci! Ponovno sem dobila odločbo, da se za tri mesece. In še za tri in še za tri. Na posvet sem ponovno šla k delavcu za kadrovska vprašanja in ga prosila, naj vendar kaj stori tudi v mojem primeru, saj so že nazaj zaposliti nekaj delavk, ki so z menoj postale »tehnoški presežek«. Povedal mi je, da naj nikar ne računam na zaposlitev za nedoločen čas, saj poleg drugih stvari, ki to onemogočajo, tudi nimam primerne strokovne izobrazbe. Osupla sem ga poslušala in si mislila: »Torej sedaj je postala vprašljiva moja šolska izobrazba. Res nimam nikakršnih šol, le

dve leti administrativne šole brez zaključnega izpita, imam pa davoje pridnih rok in 25 let delovnih izkušenj. Torej da sem bil 17 let pridno delala v tej ustanovi, je bilo prav, sedaj pa je kar nenaodoma premalo.« Po tem pogovoru sem ponovno odšla k predsedniku sindikata in se posvetovala z njim v zvezi z mojo izobrazbo. Svetoval mi je, naj poskušam izpolniti svojo izobrazbo in grem v šolo. Po pogovoru z obema sem se odločila, da grem o šolo. Toda kako naj grem v šolo, ko pa leta zahteva velika finančna sredstva. Predsednik sindikata mi je svetoval, naj napišem prošnjo za finančno pomoč, in res sem jo. Moji prošnji so ugodili in tako se je začela še ena težka preizkušnja. Torej pri 44 letih spet hoditi v šolo. Zadal sem si težko nalogo, toda zmogla jo bom. Imela sem še eno upanje več, da bom morda le dobila zaposlitev za nedoločen čas.

»Čudno, da še delate!«

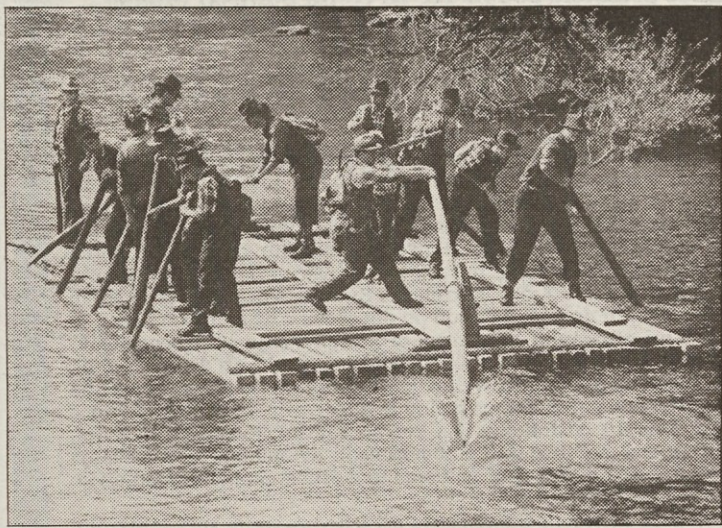
Poslala sem pisno prošnjo predstojniku, naj mi vendar pojasni, zakaj se mi ne more zagotoviti zaposlitev za nedoločen čas, saj je vedno dovolj dela in potrebna sem na svojem delovnem mestu. Odgovora na mojo pisno prošnjo nisem dobila. Dogovorila sem se za sestanek s predsednikom izvršnega sveta. Kljub lepemu sprejemu in prijaznem pogovoru nisem dosegla ničesar. Prav tako nisem dosegla ničesar pri predsedniku skupščine občine, le začuden me je gledal in ob koncu pogovora dejal: »Gospa, začuden sem, da še vedno delate. Odredil sem, da se opravijo analize delovnih mest, in ugotoviteljno je bilo, da je toliko in toliko delavcev preveč. In morajo oditi. Presenečen sem, da se moja odločitev ne izvršuje v celoti. Tako pač je in svetujem vam, da si poiščete delo drugje.« Rekla sem mu: »Veste, gospod, napisala sem že veliko prošnje za delo drugje, toda, če sem že prejela odgovor na mojo prošnjo za zaposlitev, je bil ta tak, da sem vedela, da nikoli več ne bom dobila zaposlitve, saj povsod zaposluje moje mlade ljudi. Zai s svojimi leti spadam v kategorijo najtežje zaposljivih ljudi.« Globoko prizadeta in s solzami v očeh sem odšla iz njegove lepe pisarne. Kmalu sem doignila glavo in si rekla, da me to pač ne sme potresti.

Od Pončija do Pilata

Sklenila sem, da se obrnem tudi drugam, če mi v »hiši« nečje ali ne morejo pomagati. Odgovora, zakaj se je z menoj tako ravno, nisem nikoli dobila kljub potrpeljivemu čakanju, da more biti

enkrat drugače, kljub prijaznemu povpraševanju in strpnih pogovorih z vodilnimi v ustanovi. Mislila sem si: »Koliko časa pa bo to še trajalo

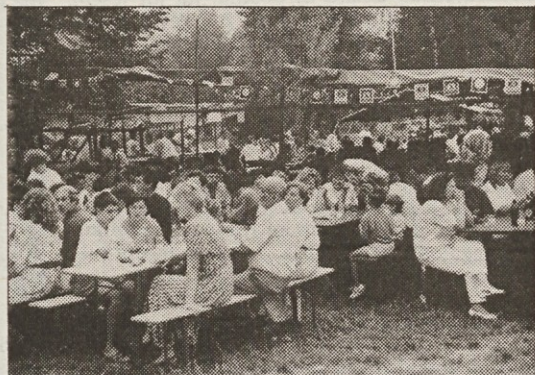
TURIZEM PO DOMAČE – FLOSARSKI BAL

Splavarjenje lesa po Savinji je bila včasih donosna dejavnost, danes pa ni, kot kaže slika, le užitek, ampak včasih presneto zavzeto delo.

Da flosanje ni bilo kar tako, dokazuje tudi ta krst: mladenič na sliki (Sebastjan Kramer) je prestal izpit za flosarja, zdaj ga bodo še krstili po flosarski navadi.

Začetek vrhunca...

... in njegov konec. Vsaka prijetna zadeva, celo flosarski bal v Ljubnem ob Savinji, se enkrat konča.

V LETU DNI CENE POSKOČILE ZA 20,8 ODSOTKA (RIBE CENEJŠE ZA 7,2%)

Poletna vročina ni kaj dosti prispevala k podražitvam. Julijske so bile sicer skromnejše kot mesec poprej. Zato lahko zapišemo, da imamo cene na vaje-tih. Vsaj za zdaj. Kako bo z inflacijo do konca letoš-njega leta, pa kajpak lahko le ugibamo.

V letošnjih prvih treh mesecih so se vsakomesečni prirastki cen iz meseca v mesec zmanjševali, v drugem četrtletju pa so bila ta gibanja bolj neenako-merna. Poskakovanje in umirjanje cen se je nadalje-valo tudi julija. Ta mesec je bilo vse skupaj dražje le za 1,1 odstotka. Po podatkih slovenskega statistič-nega zavoda pa so bile minuli mesec cene za 20,8 odstotka višje od lanskega julija.

Pretekli mesec so se najbolj podražili žitni izdelki. V primerjavi z letošnjim junijem kar 8,3 odstotka. Meso je »šlo gor« za 5,4 odstotka, kmetijska zaščitna sredstva za 4, mleko in mlečni izdelki za 3,2, sredstva za kulturo za 3, vozila za 2,8, sredstva za izobraževan-je za 2,6, prevozi za 2,3, higienske potrebščine za 1,9, osebne storitve za 1,3 odstotka, za prav toliko pa se je podražil tudi gradbeni material.

Julija se je za spoznanje pocenilo sadje, ribe so bile cenejše za 5,6 odstotka, sezonska zelenjava pa za 8,7 odstotka.

Pa letne podražitve? Te so zelo različne. Od lan-skega do letošnjega julija se je najbolj podražilo sadje. Po letu dni je dražje kar za 64,9 odstotka. Stanarina in zemljiški prispevek pa sta v letu dni poskočila za 62,3 odstotka. Tobačni izdelki so dražji za 58,5 odstotka, gospodinjstva električna za 46,8, poštna storitve za 44,3, mleko in mlečni izdelki za 32,6, osebne storitve za 31,2, maščobe za 30,8, pre-vozi za 27,2, kmetijsko orodje za 24,1, meso za 24, žito in žitni izdelki za 21,6, jajca za 21,4, komunalne storitve za 21,1, vozila za 20,5, obrtne storitve za 18,2, zdravila za 18, kulturne storitve za 16,7, higien-ske potrebščine za 16,6, vrtni in domovi za prav tako za 16,6, tekoče gorivo in maziva za 14,8, obutev za 14,8, pohoštvo za 14,7 odstotka itd. Nekaj pa se je v preteklem letu vendarle pocenilo. Rabe, in sicer kar za 7,2 odstotka. Vsaj tako zatrjujejo na slovenskem zavodu za statistiko.

A. V.

Kaj je flosarski bal? Vese-lica? Turistična prireditev? Gospodarska dejavnost? Tako smo se spraševali v uredništvu, ko smo razmišljali, pod katero rubriko vtakniti repor-tažo s te prireditve, ki jo je posnel naš fotoreporter Sašo Bernardi. Če je veselica, je to tudi turizem, smo razmišljali. Če je turizem, je pa to gospo-darska dejavnost, smo sklenili in odločili, da bo reportaža na straneh tržnega prepiha. Ne-mara sem tudi najbolj sodi, saj naj bi takšne prireditve turi-stično prerodile Slovenijo. Turizem pa je, tako so dejali strokovnjaki, ena izmed gos-podarskih dejavnosti, ki ima v naši lepi deželici največ možnosti za dober in hiter razvoj.

In še ena se nam je utrnila ob tej priložnosti. Če sta madžarski in češki predsednik med dopustom pri nas prekri-žarila takorekoč vso Slovenijo – mar kaj podobnega ne bi mogli organizirati tudi za tuje turiste in jih privabiti v več-jem številu? Slovenija je tako majhna, da kljub njenim obupno slabim cestam in gos-temu prometu ni posebnih težav s prevozom z enega konca dežele na drugega. In če že ne bomo imeli prav kmalu kolesarskih dva tisoč kilome-trov stez, kot je v parlamentu lani predlagala peterica pos-lancev, bodo dobre tudi naše ceste za motorni promet. Mo-rali bi pravzaprav premagati samo eno večjo oviro: zaplan-kanost turističnih delavcev po raznih kottičkih Slovenije in jih povezati v skupnem inte-resu, ki se imenuje zaslužek.

O 34. flosarskem balu v Ljubnem pri Savinji, ki bi lahko postal zelo prijetna po-stojanka takšnega bodočega izletniškega turizma po Slo-veniji (začinjena s kulturo, sladokustvom in še čem), pa naj svoje pove tale reportaža.

B. R.

Namig tedna

V okviru akcije »Brazde vzdržljivosti«, ki jo pod po-kroviteljstvom zavarovalne družbe Adriatic d. d. vodi Športna unija Slove-nije, bo v soboto, 13. t.m., v Črni na Koroškem 14. »Maraton kralja Matjaža«. Štart tekov na 10 in na 21 km bo ob 17. uri pred hotelom Planinka.

Flosarski bal ni samo splavarjenje po Savinji, pač pa tudi stari način pranja perila, gorska kolesarska dirka, nogometna tekma, tekmovalne paraplegikov v namiznem tenisu, odprte likovne razstave, teater, prikaz starih ljubenskih obrti, domačih godcev in vrhunec – ljudsko rajanje.

PRIROČNIKI ZA SINDIKALNE ZAUPNIKE, STROKOVNE SLUŽBE PODJETIJ IN POSAMEZNIKE

● več avtorjev
MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU
Cena 350,00 SIT

● Mira Becele
STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVEM
Cena 520,00 SIT

● Bogdan Kavčič
DELAVCI IN UPRAVLJANJE
Cena 460,00 SIT

● Stane Uhan
PLAČNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI
Cena 400,00 SIT

● Emil Rojc
KARIERA KOT SPREMINJANJE
Cena 850,00 SIT

● Več avtorjev
SOCIALNA DRŽAVA
Cena 600,00 SIT

● Aleksej Cvetko
ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE PO NOVEM
Cena 580,00 SIT

● **ZAKON O LASTNINSKEM PREOBlikOVANJU PODJETIJ IN SINDIKATI**
Cena 1.800,00 SIT

● **KOLEKTIVNA POGODBA ZA NEGOSPODARSKE DEJAVNOSTI V REPUBLIKI SLOVENIJI S KOMENTARJEM**
Cena 950,00 SIT + 5% p. davek

Piše: Vlado Babić

Pismo iz Beograda

Slovenec v Beogradu

Najhitreje postanete tujec v svojem mestu tako, da vozite avtomobil s tujo registracijo. Ljudje, ki me ne poznajo, so me v Beogradu avtomatično imeli za Slovenca, čim so me videli v avtomobilu z ljubljansko registracijo in ogromno nalepko »SLO«. Resda se kako slovensko vozilo pojavi v Srbiji, vendar so tako redka, da takoj vzbudijo splošno pozornost. Hitro sem se vživel v novo vlogo in med vožnjo z zanimanjem spremljal reakcije okolja. Trudil sem se, da sem še bolj pazljivo vozil kot običajno. Dajal sem prednost tudi tistim, ki je sicer niso imeli. Spuščal sem tudi vse anarhistične pešce, ki praviloma prezirajo prehode za pešce in zeleni semafor.

Glede na to, koliko ljudi se je ozrlo za menoj, sem se počutil kot filmska zvezda. »Poglej, Slovenija,« je bilo največkrat slišati. Na parkirnih prostorih sem »zalotil« cele družine, kako so analizirale slovensko neodvisno registracijo. Hvala bogu, pri tem lahko Beograjčane pohvalim. Nihče ni začutil potrebe, da bi na parkiranem avtomobilu izrazil kakšno svojo negativno občutje zoper Slovenijo. Narobe, bilo je celo prijetno biti Slovenec v Beogradu.

Ko sem na prazni bencinski črpalki (ker se na njej ne toči bencin) pri Centralnem pokopališču na Voždovcu želel zamenjati olje v motorju, se je okrog avtomobila in mene zbralo vse osebje črpalke in še prenekateri mimoidoči. Ves čas, dokler je trajala zamenjava olja, in še nekaj časa potem sem moral odgovarjati na vprašanja, kako je v Sloveniji. Kako živijo običajni Slovenci, kaj mislijo o Srbiji in tako naprej. Celo skrbelo jih je, koliko resen je zaplet z Italijo. Posebej se je razgovoril neki 25-leten mladenič. »Jaz imam zelo rad Slovence. Ko sem obiskal prijatelja, mi njegova mati ni dovolila oditi. Zelo lepo je bilo.« Ko sem končno sedel v avto in odpeljal, so vsi gledali za menoj.

Vendar je name največji vtis napravila neka ženska v »bolhi«. Pozno ponoči sem stal pred rdečo lučjo na semaforju. Nikjer nikogar, razen avtomobila, ki se mi je približeval. Pozoren nanj pa sem postal šele, ko se mi je dobesedno prilepil na zadek. Skozi retrovizor sem opazil v njem gospo zgodnjih petdesetih let, kako se je približala, kolikor je bilo mogoče, in kako pozorno je proučevala tujo registracijo. Gledal sem, kako se ji je po obrazu širil nasmeh. V hipu sem imel veliko asociacij, na koga ali na kaj sem jo spomnil. Ko pa je dvignila pogled do mene, je kot dekle sramežljivo pomahala z roko. Kot pravi, zadržani Slovenec sem ji narahlo pomahal. V tem trenutku se je prižgala zelena...

Mogoče so tudi zdajšnje visoke temperature pripomogle k opisanemu otoplitvi. Upam, da se bodo vsa bodoča nasprotja dvignila samo do ravni seksualnega napihovanja med našimi mineralnimi vodami. V Beogradu namreč prodajajo priponko z napisom: »Ko piše tri srca, ne može da tuca«. Podpis: »Knjaz Miloš«. Na potezi je Radenska.

NAROČILNICA ZA KNJIGE – PRIROČNIKE

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo

..... izv. ● Moje pravice na	 izv. ● Plačni sistem
..... izv. ● Stanov. razmerja	 izv. ● Kariera kot...
..... izv. ● Delavci in uprav.	 izv. ● Socialna država...
..... izv. ● Zakon o last.	 izv. ● Zdrav. zav...
	 izv. ● Kol. pog. za negosp...

Od 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5-odstotni prometni davek.

Naročeno mi pošljite na naš naslov:

Ulica, poštna št. in kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
2. Kot ind. kupec bom plačal po povzetju.

Dne: Žig Podpis naročnika

Vse informacije o knjigah – priročnikih objavljamo v časopisu »DE«. Časopis DE in knjige lahko naročite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni (061) 321-255, 1310-033, 313-942, 311-956. Fax. (061) 311-956.

Ustanovitelji in vpisna mesta: PROXY d.d., Ljubljana / BONA FIDE d.d. Koper / TMB d.o.o. Maribor

stavite na strokovnjake

v Ljubljani, Kotnikova 2 in v Mariboru, Partizanska 13a / TRIMO d.d., Trebnje, Prijateljstva 12, AZUR GROSUPLJE, Adamičeva 10, c. Gubčeve brigade b.s. Trebnje in c. 1 bor. ev 17, Brežice

PULSAR
061/13 13 325

Borznoposredniška hiša Trbovlje, Gimnazijska 3

DADAS d.d.

NEZANIMIVE POLETNE RAZPRODAJE

Z letošnjimi poletnimi razprodajami so trgovci vse prej kot zadovoljni. Kljub znižanim cenam so bile te dni prodajalne bolj prazne kot polne, saj za nekdanj tako priljubljene razprodaje ni bilo pravega zanimanja. Zakaj? Verjetno zato, ker lahko takorekoč že za vsakim vogalom kupujemo takšne in drugačne tekstilne izdelke z Vzhoda in Zahoda in ker je ponudba na tem področju precej večja od povpraševanja. Po drugi strani pa ni več pravega zanimanja za »poceni« nakupe tudi zaradi močno okleščene inflacije. Cene so precej stabilne, nekateri proizvajalci pa jih celo znižujejo. Samo da bi preživel. Konec koncev pa gre pripisati neuspehim poletnim razprodajam tudi kupno moč pov-

prečnega Slovenca, ki je takšna, kakršna pač je. Zelo skromna...

Kako je pravzaprav s temi, pred leti tako privlačnimi poletnimi prozprodajami? Pravila določajo, da se poletna posezonska prodaja tekstilnega blaga in konfekcije po znižanih cenah lahko začne 20. julija. Trajati sme največ dva tedna, lahko pa se podaljša za največ teden dni, če trgovci dodatno znižajo cene. Razprodaja mora biti ustrezno objavljena, blago pa označeno s prvotno in znižano ceno. Če je odstotek znižanja označen v razponu (na primer »posezonski popusti od 20 do 50 odstotkov«), mora najvišji odstotek znižanja zajemati najmanj četrtino vsega blaga, ki je v razprodaji. Za obutev velja nekoliko

drugačen termin. Sezonsko se lahko poleti poceni že 1. julija in traja do konca meseca, vendar skupaj največ štiri tedne.

Predstavniki Združenja trgovine pri Gospodarski zbornici Slovenije so že prve dni razprodaj opravili krajšo anketo o prodaji tekstilnih izdelkov v središču Ljubljane. Ugotovili so, da je večina trgovcev začela razprodajo v dogovorjenem roku, nekateri pa so pohiteli in znižali cene že prej. Med kršitelji so bili oboji, tako zasebni kot tudi družbeni trgovci. Popusti so bili v večini primerov 20 do 50-odstotni. Pri bolj kakovostnem blagu so bili popusti manjši, pri slabšem pa večji.

No, kot že rečeno, pravega zanimanja za letošnje poletne razprodaje ni bilo. Tudi po 1. avgustu ne, ko smo dobili plačo oziroma pokojnino. Saj ne da bi imeli polne omare lepih oblek, toda prej kot za čedno zunanost je pač treba poskrbeti za vrsto drugih stvari. Predvsem moramo sproti poravnati račune in vsak dan dati vsaj nekaj mallega pod zob. In v tej poletni sopari tudi na zob.

A. U.

LASTNINSKI CERTIFIKATI IN SPREMEMBE UREDBE

Te dni so pričele veljati spremembe vladne uredbe o izdaji, razdelitvi in uporabi lastniških certifikatov. V njih vlada določa, da mora SDK dati na razpolago vladi ali njeni pooblaščenici organizaciji zahtevane podatke o certifikatih za njene potrebe pri projektih v zvezi z vrednostnimi papirji. S certifikatom lahko razpolaga le njegov imetnik ali njegov zakoniti zastopnik oziroma pooblaščenec.

Certifikat je prenosljiv le v primeru dedovanja. S certifikati oseb, ki so umrle po 5. decembru 1992, lahko razpolagajo dediči le na podlagi pravnomočnega sklepa o dedovanju. Original ali overjeno fotokopijo tega morajo priložiti vlogi za preknjižbo sredstev, ki jo opravi SDK. Ta certifikat je mogoče uporabiti le pri tistem prejemniku, pri katerem bi ga uporabil zapustnik. Pooblaščenec imetnika ali zakonitega zastopnika

se mora identificirati s pisnim dvomi o pooblastilu, lahko zahteva pooblastilo. Če prejemnik teva overbo.

ATRIS

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 31

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmožljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti.

Pišite nam ali telefonirajte na 061 131 00 33 int 384, 385 061/326-982 ali 322-975; naš telefaks je 061/326-982 ali 317 298 žiro račun 50101-601 92077 – Atris.

Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 15.30 ure.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO PONUDBA MOŽNOSTI ZA LETNI DOPUST

Borza sprejema prijave za letni dopust. Ob potrjeni rezervaciji se vplača 40 odstotkov, znesek pa mora biti v celoti poravnani 10 dni pred odhodom na dopust, v republiki Hrvaški 15 dni pred odhodom. Možnost plačila v dveh obrokih ali s turističnim kreditom.

1. **PENZIONI V FIESI** – sobe za 3 do 4 osebe s kopalnico, predprostorom in teraso, penzion ali polpenzion od 13. avgusta do 2. septembra. Cena penziona za odrasle 49 DEM, za otroke do 10. leta 37 DEM v tolarški protivrednosti. Cena polpenziona za 4 DEM nižja. **MOŽNA OBROČNA VPLAČILA**. Termin po sedem dni: zamenjave vsako soboto.

2. **POČITNIŠKI APARTMAJI V PIRANU** – sodobno opremljeni za dve ali štiri osebe 85 oz. 100 DEM dnevno. Termin po 20. 8.

3. **POČITNICE NA POKLJUKI V DVO- ALI ŠTIRIPOSTELJNIH APARTMAJIH** – od 27. avgusta do 1. oktobra. Cene: veliki ap. 56 DEM, mali ap. 37 DEM v tolarški protivrednosti. Termin vsako soboto. Turistična taksa ni vključena.

4. **POČITNIŠKI DOM V BOHINJU** – šest ap. za štiri in dva za osem oseb, cena 60 oz. 120 DEM za večjo enoto. Termin od 20. 8. dalje. Veliki ap. od 20. do 30. avgusta. **MANSARDNI APARTMA** 50 DEM.

5. **APPARTMAJI V NASELJU PICAL, APARTMAJI LUNA**

APARTMANI VASELOU PICAL APARTMANI LUNA				
OD 9. 8. DO 19. 8.		Ap. za 3 osebe	za 4 osebe	za 6 oseb
PICAL	CENE	80 DEM	87 DEM	108 DEM
LUNA	CENE	80 DEM	90 DEM	
POLPENZION				
Hotel Krtistal	9. 8. do 18. 8.	56 DEM v 1/2 sobah		
Hotel Diamant	9. 9. do 18. 8.	56 DEM v 1/2 sobah		
Hotel Neptun	9. 8. do 18. 8.	49 DEM v 1/2 sobah		
Ta hotel priporočamo aktivnejšim gostom.				
Hotelsko naselje				
SPLENDID	9. 8. do 18. 8.	44 DEM		

AKCIJA ATRISA

HOTEL TAMARIS POREČ visoka B kategorija, lasten bazen, teniška igrišča, padala, vodni šport
Polpenzion v dvoposteljni sobah po 6. avgustu, 58 DEM na osebo. Termin po lastnem izboru. **REZERVACIJE SPREJEMAMO DO 15. AVGUSTA.**

6. **GARSONJERE V ČERVARJU** – za štiri osebe, opremljena kuhinja. Cena 48 DEM. Termin v avgustu.

7. **HIŠICE NA ROGLI** – za štiri osebe, termini 7 ali 10 dni, cena dnevnega najema 58 DEM. Prosto od 15. 8. dalje.

8. **KOPE**, garsonjere za 4 osebe, termini od 7. 8. dalje. Cena 35 DEM.

9. **OTOK PAG, Gajac** – enosobno stanovanje od 19. 8. do 29. 8. Cena 45 DEM.

10. **Postavitev prikolic na VRANSKEM**, brezplačna uporaba bazena. Celoletna najemina prostora 500 DEM.

11. **Prikolica v Martuljku** – za štiri osebe, prosti termini v septembru, cena 32 DEM na dan.

12. **POČITNIŠKI DOM V KRANJSKI GORI** – tri in štiriposteljne sobe, polpenzion, sedemdnevni paketi, zamenjave vsako soboto, 245 DEM. TO PONUDBO PRIPOROČAMO.

13. **POČITNIŠKE HIŠICE V ZAMBRATIJI, SAVUDRIJA** – penzion, hišice za 4 ali 5 oseb, spalnica, otroška soba, predprostor, kopalnica. Cena polnega penziona 39 DEM, otroci do 10. leta 31 DEM. Termin po 16. avgustu.

14. **POČITNIŠKI DOM SAVUDRIJA** tri- ali štiriposteljne sobe, penzion, cena 43 DEM, prosti termini v avgustu.

ŠOLA V NARAVI

Organizatorje šole v naravi obveščamo, da imamo v mesecu septembru prosta dva počitniška doma z do 100 ležišči. Cena za polni penzion je 35 DEM.

POSAMEZNI TERMINI ZA ODDIH

ČATEŽ prikolica za 4 osebe	OD 13. 6. DO 20. 8.	CENA 65 DEM
ATOMSKE TOPLICE	OD 20. DO 30. 8.	CENA 89 DEM
KOPE app. za 4 osebe	OD 22. 8. do 27. 8.	CENA 89 DEM
ČERVAR GARSONJERA	OD 19. 8. DO 28. 8.	CENA 39 DEM
BARBARIGA	OD 19. 8. DO 29. 8.	CENA 46 DEM
	OD 20. 8. DALJE	CENA 48 DEM
MAREDA dvosobno stanovanje za pet oseb najem	OD 31. 8. DO 9. 9.	CENA 42 DEM
	OD 9. 9. DO 19. 9.	CENA 42 DEM
SPLENDID otok pri Poreču polpenzion od 11. 8. do 18. 8.	44 DEM	
MIHOLAŠČICA GARSONJERE ZA 4 osebe	OD 21. 8. DO 28. 8.	CENA 51 DEM
VALDOLTRA dvosobno stanovanje 20. 8. do 30. 8.	cena 55 DEM	
TERME ZREČE: PETDNEVNI POČITNIŠKI PAKET	300 DEM POLNI PEN.	
DESETDNEVNI POČITNIŠKI PAKET	530 DEM POLNI PEN.	
Pokličite po telefonu 063 762 451		
RATEČE PLANICA, PRIVATNI PENZIONI od 15. 8.		
CENE: APARTMA ZA 2 OSEBI	50 DEM	
ZA 4 OSEBE	70 DEM	
ZA 6 OSEB	100 DEM	

BLAD – turistični apartmaji 1. kategorije za 4 ali 8 oseb, cena 70 oz. 130 DEM. Nočitev z zajtrkom 35 DEM.

KMEČKI TURIZEM »Pri Marti«, Drbetinci – 15km oddaljena kmetija od Ptuj. Gostišče ima 60 sedežev, primerno za slavlja, sindikalne izlete, individualne obiske.

PONUDBA V MESECU SEPTEMBRU

Prikolice v Luciji, Belvederju, Ankaranu, Fiesi, Koversadi, cena 45 DEM.

STANOVANJA v Novigradu, Dajli, Barbarigi, Maredi.

B SEJEMSKA PONUDBA

1. **KØBENHAVEN** – SFF, sejem skandinavskega pohištva, svetil, tekstila od 31. 8. do 4. 9. Štiridnevni obisk z letalskim prevozom 1650 DEM.

2. **PARIZ** – mednarodni sejmi mode PAPF in SEHM, sejem ženske konfekcije od 2. do 5. septembra in moške ter deške mode od 3. do 5. septembra.

3. **Mednarodna razstava vozil IAA Hannover** 3. do 11. 9. 1994 odhod aviona 6. 9. Cena tridnevnega potovanja 990 DEM.

4. **AVTOMEHANIKA FRANKFURT** – sejem opreme avtomobilskih delavnic in bencinskih črpalk. Od 13. 9. do 18. 9. Tridnevni obisk sejma z letalskim prevozom 1090 DEM.

5. **MILANO MODIT** – tridnevni ogled mednarodnih sejmov od 30. 9. do 4. 10. Cena 360 DEM.

6. **PHOTOKINA KØLN** – OD 22. DO 29. septembra, sejem fotoaparatur, video, hifi, tehnika za film, radio, TV. Štiridnevno potovanje z avionom 1295 DEM.

7. **IMEGA MÜNCHEN** – prehrambeni sejem z obiskom OKTOBERFESTA od 18. 9. do 22. 9. Dvodnevni avtobusni ogled 210 DEM.

VLOGA PIRANH V OBMEJNEM SPORU

FELIX, Vjesnik, Zagreb

ROKOVNIK – PRIROČNIK '95

– lepši, zajetnejši in vsak hip koristen pri vašem delu

Cena 3.045 SIT.

Možnost napisa na ovitku.

V primeru **predplačila vam priznamo ceno 2.230 SIT.**

V ceni je vključen 5-odstotni prometni davek.

Vseblina:

- koledarski del s planerjem
 - zajetnejši blok za zapiske
 - priročniški in informativni del s temeljnimi pravicami delavcev in sindikatov v:
 - zakonu o delovnem razmerju
 - splošnih kolektivnih pogodbah
 - zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju
 - zakonu o zdravstvenem zavarovanju
 - zakonu o soupravljanju
- Povzetke zakonskih pravic so pripravili priznani strokovnjaki – sodelavci naše založbe. Rokovnik bo izšel v oktobru. Cena v predplačilu velja do 31. avgusta.

PULSAR
061/13 13 325

Ustanovitelji in vpisna mesta: **PROXY d.d.**, Ljubljana / **BONA FIDE d.d.** Koper / **TMB d.o.o.** Maribor

Ne zaigrajte svojih

Vpisna mesta: PTT podjetje Slovenije, Ljubljana, na vseh poštah v Sloveniji **DADAS d.d.**, Trbovlje, Gimnazijska 16,

certifikatov

BELE LISE ZEMLJIŠKIH KNJIG

Republika Slovenija ima (izraženo po starem) ogromno družbeno režijo (negospodarstvo, javne službe) in le še nekaj nad 400.000 zaposlenih v gospodarstvu (pa 450.000 upokoencev, po majskih podatkih 125.000 nezaposlenih), vendar kljub temu strahoten nered povsod, kamor pogledaš, v vseh dejavnostih. A kar je najbolj pogubno: tudi na področju premoženjskopравnih zadev – kot podlaga za kolikor toliko točno oceno vrednosti sleherne oblike premoženja.

V večini slovenskih občin so kupci stanovanj ugotovili, da svoje lastnine ne morejo vknjižiti tudi v zemljiško knjigo, ker za knjiženje objektov v časih družbene lastnine, ko je bilo vse »lastnina vseh in nikogar«, za vpis objektov v zemljiško knjigo investitorji niso poskrbeli. Brez vknjiženja objektov pa tudi ni mogoče vknjiženje etažnega lastništva. V Mariboru na primer so lani ugotovili, da v zemljiško knjigo ni vknjiženih kar 90 odstotkov vseh objektov. V ministrstvu za okolje in prostor pravijo, da se bodo »tudi te stvari uredile, saj je rok, v katerem je treba poskrbeti tudi za to knjiženje«, tri leta od uveljavitve stanovanjskega zakona.

Tudi v Ljubljani kar 90 do 95 odstotkov stavb v etažni lastnini (po grobih ocenah) ni zemljiškoknjižno urejenih.

Tako je bilo v Ljubljani še pred kratkim zemljiško knjiženih le 130 blokov. Če upoštevamo, da je to slabih deset odstotkov vseh stavb, je kaj lahko izračunati, koliko jih še čaka na ureditev. Zanimivo pa je, da so na Zemljiški knjigi v Ljubljani dobili izredno malo predlogov za ureditev vpisa. Iz predlanskega leta so jih prenesli osem, lani je bilo vloženih le pet predlogov, od katerih so štiri že rešili. Za postopke v zvezi z vpisom se sicer vsak dan zanima

skoraj dvajset ljudi, le redki pa se odločijo za nadaljnji postopek. Razlog za to je zapleten in dolgotrajen postopek, saj morajo biti urejeni načrti vseh posameznih delov v etažni lastnini in skupnih delov, priložena mora biti pogodba o vzajemnih razmerjih, priložene morajo biti vse originalne pogodbe od naložbenika naprej in še odločba o določitvi funkcionalnega zemljišča. Postopek bi bil veliko manj zapleten, če bi knjiženje opravil naložbenik, ki pa ga praviloma to ne zanima.

Stoenainpetdeseti člen stanovanjskega zakona iz leta 1991 (Ur. l. RS 18/91) pravi, da je dolžnost lastnikov stanovanj in stanovanjskih hiš v zemljiško knjigo. Po sedanjih zakonodaji (in praksi vpisovanja) pa bi to nalogo lahko opravili šele v petih do desetih letih, nikakor pa ne v treh. Zato na zemljiški knjigi predlagajo, naj bi rok za vpise podaljšali, hkrati pa, da bi tudi poenostavili sila zamotan proces vpisa v zemljiško knjigo.

Kakorkoli že, kupcem stanovanj se vendarle ni treba bati prevelikih zapletov. Kupna pogodba je zadosten dokument o lastništvu in z njo je mogoče stanovanje prodati ali ga podariti. Tudi ni nevarnosti, da bi se pojavil morebitni

nekdanji lastnik zemljišča in od novih lastnikov zahteval odškodnino. Občine namreč ne bodo vračale zemljišč, temveč bodo nekdanjim lastnikom ovrednotili imetje

v obveznicah Republike Slovenije ali v delnicah. Nastopile pa bodo težave, če bi lastniki hoteli najeti posojilo, saj banke odobravajo posojila za obnovo stanovanj le na osnovi izpisov iz zemljiške knjige.

Sicer pa, mar resorni minister za stanovanjsko-prostorske zadeve res ni pomislil na možnost, da bo prišlo tudi pri tem do zapleta? Je, kako ne!

Novost stanovanjskega zakona je zato register stanovanj, to je evidenca vseh stanovanj v občini. V registru bodo poleg najnovejših podatkov o lastniku, solastniku oziroma najemniku tudi podatki o vrednosti in površini stanovanja, njegovi starosti, številu sob, pomožnih prostorov ter velikost solastniškega deleža na skupnih prostorih in na funkcionalnem zemljišču. Če gre za najemno stanovanje, bo register poleg tega vseboval tudi podatek o vrsti najema ter višini najemnine.

Da bi zagotovili točnost tega registra, zakon določa, da mora lastnik najkasneje v petnajstih dneh sporočiti občinskemu upravnemu organu vsako spremembo katerega koli podatka, ki ga vključuje register.

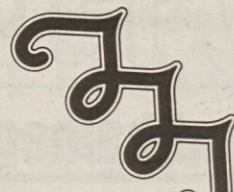
Na drugi strani pa zakon tudi skrbi za zavarovanje teh podatkov, saj določa, da jih lahko – poleg republiških in občinskih upravnih organov – uporablja le še Stanovanjska zbornica Slovenije. Vsi skupaj pa lahko te podatke uporabljajo samo za izpolnjevanje nalog, ki jih imajo na podlagi stanovanjskega zakona in prepisov, izdanih na njegovi podlagi. V. B.

315 BREZPOSELNIH ZAVRNILO DELO

Po zadnjih podatkih je kar 66 odstotkov brezposelnih brez vsakršnih denarnih prejemkov. K hitremu upadanju števila upravičencev do denarnih prejemkov je v letošnjem letu poleg zmanjševanja priliva novih brezposelnih botrovalo tudi strožje ukrepanje Republiškega zavoda za zaposlovanje v primerih, ko brezposelni odkloni ponujeno zaposlitev, se noče vključiti v usposabljanje, v izobraževanje oziroma v enega programov politike zaposlovanja ali pa se dvakrat brez opravičila ne javi na poziv zavoda. Iz teh razlogov je pravico do denarnega nadomestila ali denarne pomoči v prvem polletju letos izgubilo 442 brezposelnih oseb. 315 jih je ostalo brez teh dveh pravic zaradi zavrnitve ponujene zaposlitve.

Denarno nadomestilo je junija prejelo približno 38.000 brezposelnih, to je dobre tri odstotke manj kot mesec poprej in 11 odstotkov manj kot ob koncu lanskega leta. Denarno pomoč pa je v juniju zavod izplačal 16.000 brezposelnim, kar je v primerjavi z mesecem poprej za skoraj 6 odstotkov, v primerjavi z decembrom lani pa kar za 18 odstotkov manj.

Denarno nadomestilo so v letošnjih prvih šestih mesecih v enkratnem znesku izplačali 437 upravičencem, od tega dobri polovici v juniju. Med nameni vlaganja tako pridobljenih sredstev je letos prevladovala zasebna dejavnost, saj je obrt odprlo 40 odstotkov, zasebno podjetje pa približno ravno toliko prejemnikov. M. F.

Svobodni Sindikati Slovenije

ŽENSKESKE NA TRGU DELA (1)

V Luxembourgju je bil seminar za sindikalistke srednje in vzhodne Evrope na temo »Enakost obravnavanja in priložnosti za ženske na trgu dela v srednji in vzhodni Evropi«.

Seminar za sindikalistke je organiziral Forum za sodelovanje in združevanje pri Evropski konfederaciji sindikatov 25. in 26. julija letos. Potekal je v Konferenčnem centru Jean Monnet, v mestu Luxembourg, kjer je eden od sedežev Evropske komisije.

Vabljeni so bile vse članice Komiteja žensk pri Evropski konfederaciji sindikatov (v nadaljevanju: EKS) in organizacije – članice Foruma EKS Bolgarije, Romunije, Albanije, Hrvaške, Slovenije, Bosne in Hercegovine in Srbije.

Iz Slovenije smo se seminarja udeležili predstavnici ZSSS, Metka Roksančič, predsednica območne organizacije ZSSS Podravja in Vanda Rešeta, strokovna delavka sveta ZSSS ter predstavnica Neodvisnosti – KNSS Darinka Ivanuš-Jezovšek, zaposlena v Unisu v Ljubljani.

Vabilu Foruma so se poleg Slovenije odzvale predstavnice Sindikatov Romunije, Albanije, Avstrije, Hrvaške, Belgije, Luxemburga, Bolgarije, Grčije, Srbije, Italije, Finske in Nemčije.

Naj uvodoma povemo, da je bil Forum za sodelovanje in združevanje pri EKS, ki ga je ustanovila Evropska konfederacija sindikatov leta 1990, zamišljen kot začetna podlaga za omogočanje tesnejših stikov, ki naj bi se vzpostavili med organizacijami – članicami Evropske konfederacije sindikatov ter sindikalnimi organizacijami v državah Srednje in Vzhodne Evrope (CEEK).

Sodelovanje v Forumu naj bi bilo osredotočeno na zadeve, povezane z evropskim integrativnim procesom in na skupno delovanje sindikatov. S koordiniranjem aktivnosti bo prav tako lažje deliti delo med EKS in mednarodnimi sindikalnimi organizacijama ICFTU (Mednarodno konfederacijo svobodnih sindikatov) in WCL (Svetovno konfederacijo dela).

V okviru EKS deluje tudi Komisija za ženska vprašanja. Vse sindikalne konfederacije, ki so članice Evropske konfederacije, imajo tudi svoje komisije za žen-

ska vprašanja. Na ta način je bila ustvarjena nekakšna mreža, s katero se povezuje Komisija za ženska vprašanja pri EKS. V njej so same ženske. Ambicija te komisije je spodbuditi organiziranje podobnih komisij tudi v sindikalnih zvezah v bivših socialističnih državah Srednje in Vzhodne Evrope. Tako naj bi mreža sčasoma pokrivala vso Evropo.

Sindikalnim predstavnicam posameznih držav je zaželela dobrodoščilo konfederalna sekretarka Beatrice Hertogs, pri EKS odgovorna za regionalno politiko ter ekonomsko in socialno kohezijo, sicer pa zadolžena tudi za odnose s Komitejem žensk.

Beatrice Hertogs je navzoče seznanila tudi z vsebino in načinom dela tega seminarja.

Sledila je predstavitev položaja žensk v posameznih državah Srednje in Vzhodne Evrope. Udeležence naj bi v svojih referatih predstavile trende in perspektive zaposlovanja žensk na področjih

kmetijstva, industrije in javnega sektorja. Predstavitev naj bi vsebovala tudi možnosti za izobraževanje in usposabljanje ter priložnosti za kariero žensk, sisteme socialne varnosti, družinsko politiko, delovni čas, sistem plač, vpliv v sindikalne razmere v državah Srednje in Vzhodne Evrope, spremembe v številu članstva in sindikalnih struktur ter privatizacije, ciljev in prakse kolektivnega pogajanja ter kakšno vlogo in vpliv so imele pri izvajanju sindikalnih programov in politike ženske.

Prispevki sindikalnih predstavnic posameznih držav so bili zelo različni, večina pa ni predstavila dovolj celovito sliko o položaju žensk v svoji državi in (ne)učinkovitosti njihovega sindikata v boju za uresničevanje pravic žensk.

Naj na kratko predstavimo le glavne misli nekaterih udeleženk seminarja:

● **Bolgarija:** Industrijska proizvodnja pada, pri izvozu ima država izgubo. Mnoga javna podjetja so trenutno v težavah, predvsem zaradi prestrukturiranja. Bolgarija naj bi sodila med tiste evropske države, ki imajo največji delež nezaposlenih (615.000, od tega je 316.765 žensk oz. 51,5%). Za državo je značilna tudi nizka stopnja izobrazbe. Med aktivnim prebivalstvom je dve tretjini zaposlenih in kar tretjina nezaposlenih.

Predstavnica Bolgarije je povedala, da pri njih deluje odbor za zaščito interesov otrok, ustanovljen leta 1991. Ukvarja se z organiziranjem pomoči za otroke,

skrbi za oddih otrok brez staršev. Še v letošnjem letu bodo organizirali potovanja za te otroke v Italijo.

Veliko žensk dela v privatnem sektorju in s polovičnim delovnim časom. Delovna mesta, ki jih zasedajo ženske, so slabše vrednotena. Vidna je diskriminacija žensk pri zaposlovanju, saj 55 % vseh odpuščenih delavcev tvori ženske.

● **Romunija:** Njihova vlada že od leta 1990 preprečuje, da bi šle ženske na trg dela. Probleme pri zaposlovanju imajo predvsem mlajše ženske. V zdravstvu trenutno delajo analizo najpogostejših bolezni žensk. Veliko je tudi nasilja nad ženskami. O tej temi bodo organizirali seminar pri italijanski sindikalni konfederaciji CISL.

● **Albanija:** Njihova predstavnica je spregovorila o izkoriščanju žensk in diktaturi, ki je vladala v državi. V zadnjem času je tudi v Albaniji več demokracije. Prešli so na 40-urni delovni čas, v tretji izmeni ženske ne delajo več. Nekateri delodajalci še vedno ne upoštevajo nove delovne zakonodaje.

Pri vsem tem ima pomembno vlogo njihov neodvisni sindikat, v katerega je vključenih tudi 120.000 žensk.

● **Hrvaška:** predstavnica Konfederacije neodvisnih sindikatov je povedala, da je v njihov sindikat vključenih petnajst panožnih sindikatov, od teh pa trem predsedujejo ženske. Med aktualnimi razmerami na Hrvaškem je sindikalna predstavnica omenila proti-

vojna zborovanja, velike socialne probleme, povezane s problemi vojnega stanja, veliko število upokoencev (800.000) in uporabnikov socialnih pomoči (300.000) ter nizke pokojnine, ki ne zagotavljajo socialne varnosti.

Položaj žensk na Hrvaškem je sedaj slab. Nekatere raziskave so pokazale, da so v državi številne bolezni zaradi psihičnih travm. Tudi na Hrvaškem je tradicionalno, da boljša delovna mesta dobivajo moški. Med zaposlenimi 54 % predstavljajo ženske. V strukturi žensk je 60 % z višjo izobrazbo in 40 % nekvalificiranih.

V politiki je vse manj žensk, v sindikatih je zastopanost žensk dokaj dobra. Veliko jih je v vodstvenih delovnih mestih. Težave imajo tudi zaradi neusklajenosti pri delovanju družbenih objektov, ki naj bi bili v pomoč zaposlenim materam. Pripravljajo novo delovno in socialno zakonodajo, njihovi sindikati pa si prizadevajo, da bi sodelovali pri njenem oblikovanju.

Predstavnica sindikata trgovine iz Samostojnih sindikatov Hrvaške je povedala, da je v njihov sindikat združenih 24 sindikatov, od katerih jih 7 vodijo ženske. Nasploh je velika zastopanost žensk v sindikatu, ki so zelo aktivne, naprednejše in agresivnejše od moških.

V saboru je od 220 poslancev 10 žensk in med njimi ena predstavnica doma in ena podpredsednica. V vladi pa je le ena ženska.

Privatizacija ne napreduje, delavci nimajo denarja za nakup delnic.

Tudi v upravnih odborih so ženske slabo zastopane. V humanitarnih organizacijah pa prevladujejo ženske.

Hrvaška predstavnica je povedala, da so pri določanju tehnoloških presežkov prve v vrsti ženske. Ženske, ki izgubijo delo, ga zelo težko ponovno dobijo. Kriteriji naj bi bili: lepota, mladost, obvladovanje računalnika in znanje nekaj tujih jezikov.

Poseben problem na Hrvaškem je porodniški dopust. Po zakonu traja leto dni, prvih 6 mesecev gre denar iz sredstev zdravstvenega zavarovanja, drugih 6 mesecev pa iz proračuna države. Večina žensk gre na delo po šestih mesecih zaradi strahu pred izgubo delovnega mesta. Ljudje si tako želijo delati, da delajo tudi brez plačila.

Vsi ti problemi se kažejo tudi v družini (razpadanje zakonov, alkoholizem, samomori, psihične bolezni).

Veliko je zaposlovanja na črno. Položaj njihovega sindikata se slabša. Privatizacija povzroča osip članstva, večja podjetja se preoblikujejo v manjša, s tem pa se tudi izgublja članstvo.

● **Italija:** Predstavnica Konfederacije italijanskih sindikatov CISL je opozorila na nevarnost, ki preti ženskam v dobi tržnega gospodarstva. Menila je, da je treba oblikovati ustrezne pravne norme. Hkrati je predlagala razširitev Foruma in opozorila na potrebo po strokovnem izpolnjevanju žensk, tudi v okviru programa PHARE.

Metka Roksančič
Vanda Rešeta

BEDA V SLIKI

Prosijačenje namesto počitnic

Ustanovitelji in vpisna mesta: PROXY d.d., Ljubljana / BONA FIDE d.d. Koper / TMB d.o.o. Maribor

stavite na strokovnjake

v Ljubljani, Kotnikova 2 in v Mariboru, Partizanska 13a / TRIMO d.d., Trebnje, Prijateljeva 12, AZUR GROSUPLJE, Adamčeva 10, c. Gubčeve brigade b.s. Trebnje in c. 1 borcev 17, Brežice

PULSAR
061/13 13 325

PTT
Na vseh poštah v Sloveniji Na vseh poštah v Sloveniji Na vseh poštah v Sloveniji

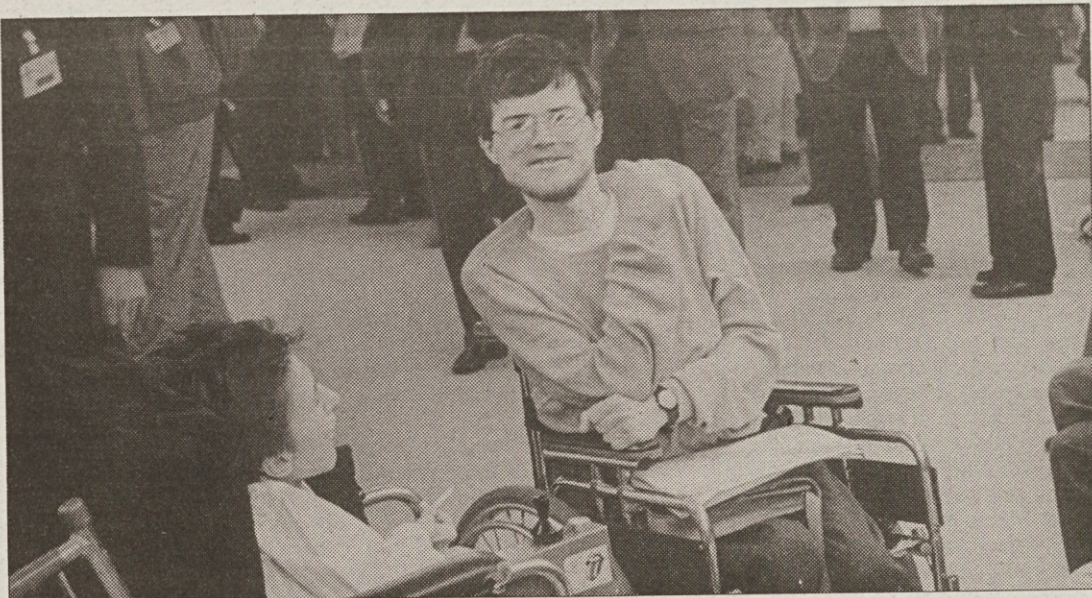
VSE VEČ INVALIDOV BREZ DELA

Ob koncu junija je bilo na Republiškem zavodu za zaposlovanje prijavljenih 122.713 brezposelnih oseb, kar pomeni, da se je v primerjavi s mesecem poprej njihovo število zmanjšalo za 1,9 odstotka, v primerjavi s stanjem ob koncu lanskega leta pa kar za 10,5 odstotka.

Medtem ko se število brezposelnih oseb, registriranih pri Republiškem zavodu za zaposlovanje, zmanjšuje že šesti mesec zapored, brezposelnost invalidov vztrajno narašča. Še več, junijska rast je bila največja v tem letu, tako da se je število registriranih invalidov ob polletju približalo številu pet tisoč. »Če je temeljno izhodišče politike zaposlovanja invalidov enakost možnosti, potem je jasno, da temu načelu ne sledimo, pač pa se od njega vse bolj oddaljamo,« ocenjuje Janez Drobnič z Republiškega zavoda za zaposlovanje.

Strokovne komisije za priznanje lastnosti invalidne osebe so v juniju obravnavale 66 oseb, kar je največ v vseh letošnjih mesecih. Razlog je v tem, da komisije večji del ocenjevanja delazmožnosti oseb opravijo ob zaključku šolanja. Do polletja so tako obravnavale 296 oseb, to je približno toliko kot v enakem lanskem obdobju. V istem ob-

dobju so rehabilitacijski svetovalci poiskali delo za 284 invalidov, kar je več kot v celem letu 1992! Do podobnih ugotovitev so prišli tudi pri usposabljanju invalidov. Poudariti pa je treba, da se večina rehabilitiranih invalidov vključuje v usposabljanja s praktičnim delom na delovnem mestu; vključitev v zahtevnejše izobraževalne programe je razmeroma malo. Zato bo potrebno v prihodnje razvijati zahtevnejše izobraževalne programe in motivirati udeležence. To velja še posebej za kategorijo delovnih invalidov.

Največ je dolgotrajno brezposelnih

Ob koncu junija je bilo v Sloveniji blizu 123.000 brezposelnih. Med njimi je bilo več kot 55.000 ali 45 odstotkov žensk, mladih do 26. leta starosti je bilo 39.000 ali 32 odstotkov. Brezposelnih, ki iščejo zaposlitev, je bilo prijavljenih več kot 21.000 ali 17,5 odstotka, brezposelnih zaradi stečajev je bilo 15.000 ali 12 odstotkov, brezposelnih – trajnih presežkov pa kar 57.000 ali 46 odstotkov. Najštevilnejša je kategorija dolgotrajno brezposelnih, saj jih je bilo malone 60 odstotkov. Junija so brezposelni na zaposlitev čakali v povprečju eno leto devet mesecev in 20 dni, to je približno tri mesece dalj kot pred enim letom.

Informacije o zaposlovanju invalidov od maja dalje dopolnjujejo podatki o invalidskih podjetjih in sofinanciranju novih delovnih mest za invalide. Konec junija smo imeli v Sloveniji 82 podjetij za zaposlovanje invalidov, največ na območju Ljubljane (28), Maribora (16) in Celja (11). Ta podjetja pomenijo dodatne možnosti zaposlitve za težje

prizadete invalide in zaposlujejo preko 2.400 invalidov.

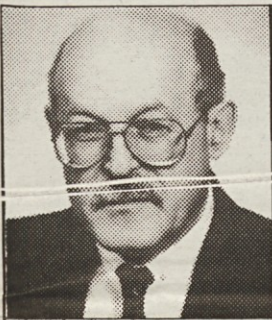
Po zakonu so podjetja upravičena od nekaterih olajšav pri poslovanju. Oproščena so plačila davka od prometnih storitev, prispevkov zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter davka od dobička pravnih oseb. Poleg tega jim Republiški zavod za zaposlovanje iz-

plačuje za vsakega invalida mesečno subvencijo v višini 50 odstotkov zaimčene plače. Za junij je Zavod izplačal subvencijo 63 invalidskim podjetjem v skupnem znesku približno 25 milijonov SIT.

Ukrep subvencioniranja novih delovnih mest za zaposlitev invalidov je bil sprejet maja 1992. Republiški zavod za zaposlovanje izplača delodajalcu 230.000 tolarjev za vsako delovno mesto, na katerem se zaposli brezposelni invalid. Od uvedbe ukrepa pa do junija 1994 je prispelo 223 vlog za 325 delovnih mest. Zavod je dodelil sredstva 192 vlagateljem za 263 delovnih mest, na katerih se je zaposlilo 251 invalidov. Proti trem vlagateljem je vložil tožbe za vrnitev sredstev, ker niso izpolnili obveznosti.

Za večje zaposlovanje invalidov bi morala vlada že to jesen sprejeti dodatne ukrepe, kot denimo kvotni sistem za zaposlovanje invalidov, ki bi podjetja in ustanove spodbujali k večjemu zaposlovanju, tako kot imajo to urejeno v razvitejših državah. Sicer bodo invalidi postali vse težji socialni problem slovenske države.

Marija Frančeskin

OBRATNA AMBULANTA

Piše: prim. doc. dr. Anton Prijatelj

Ponovimo lekcijo o kampiranju

O kampiranju ali življenju v organiziranem kampu sem pisal vsako leto. Celo knjižico z naslovom *Kam in kako na dopust* sem napisal. Ko sem letos ponovno prestopil ograjo kampa, sem ugotovil, da je še vedno mnogo ljudi, ki ne poznajo osnov obnašanja v njem. Tega česar nečesa, da drugi storijo tebi, ne delaj drugim. To osnovno življenjsko pravilo velja tudi za življenje v kampu.

Ker vidimo, kako živi sosed in kako se obnaša, in ker imamo mnogo stvari skupnih, moramo še posebej pri skupnih stvareh zelo paziti. Ena najbolj občutljivih prostorčkov v kampu so stranišča in sploh sanitarije. Ne bom opisoval neumnosti, ki sem jih med dolgoletnim kampiranjem opazoval. Pred leti nas je vse spravila v bes mlada mamica, ki je otroku umivala pokakano ritko v koritu za pranje posode. Da bi v naših kampih imeli posebej prostore za pranje posode, posebej prostore za pranje perila, posebej prostore za umivanje nog, posebej tuše, tega skoraj ni. In potem se vse zmeša in vsak dela, kar hoče. Tudi pranje umazanih adidask ne sodi v umivalnik, kjer peremo posodo.

Kljub temu, da je v naših obmorskih krajih mnogo sončnih dni, uprave kampov sodijo, da je namestitev sončne energije za ogrevanje prevelika investicija. Pa še tam, kjer so kolektorje namestili sem opazil nadobudneže, ki so jih razbijali s kamni. Kaj pomeni 80-litrski električni bojler, pa sproti ugotavljam, ker je zgodaj jutraj ali pozno ponoči še mlačna voda. Podnevi pa je elektrika brez haska. Ponekod v tujini so stvar tople vode rešili z žetoni. Vsak liter tople vode je treba plačati. Morda ni tako neumno. Saj potem ne bi topla voda tekla v prazno.

Posebno poglavje so stranišča. Potrebujemo jih vsak dan. Eni bolj, drugi manj. Že otroke moramo navaditi, da se znajo obnašati v straniščih. Nikar jih ne pošiljamo prazni kahlisce v stranišča brez našega nadzora. Posledice bomo kmalu videli v lužicah in kaku na nepravem mestu.

Ali sodijo v kamp domače živali? Lastniki psov se na noben način ne morejo navaditi, da se nekateri ljudje in otroci psov bojijo. V pravih kampov jasno in razločno piše, da morajo biti psi na vrvi in z nagobčniki. Opazujemo pa, da se mnogi psi potepajo po vsem kampu. Stikajo po smeteh. Jedo ostanke hrane. Zadnje ni zdravo niti za pse. So pa mnogi otroci, ki gredo k vsakemu psu in ga želijo božati. Tudi moja vnukinja Zala je taka. Bojim se, da bo naletela na napačnega psa, ki jo bo ogrizel. Potem pa bo ljubezni do psov za vedno konec. In še strah bo ostal.

Zanimivo je, da mnogi ljudje, ki živijo v obmorskih krajih, ne poznajo taborniškega življenja oziroma življenja v modernem kampu. Verjetno niso niti pokukali v lepo opremljeno prikolico, ki ima mnogo razkošja. Tako sem izvedel, resda že pred leti, da so zdravniki turistki, ki je živila v kampu, svetovali, naj odide domov, potem ko si je poškodovala roko in so ji rano zašili. Le zakaj naj bi odšla domov? Kopat se res ni mogla, dokler rana ni bila zaceljena. Živila pa je le na svežem zraku in ne v mestnem hrupu.

No, in ravno to je prednost taborjenja. Svež zrak. Mir. Ura ni več tvoj gospodar. Spiš, dokler moreš ali dokler ti otroci pustijo. Ješ, kadar si lačen. Oblečen si, kakor hočeš. Če kdo pride v obleki in s kravatno, ga vsak začudeno pogleda. Mislijo si pač, da je prišel pogledat uradnik iz uprave. Morda je malo manj miru, kot si ga nekateri želimo. Mladi morda malo preveč navijajo svojo glasbo. Pa včasih ponoči mislijo, da je ves svet njihov in da morajo prav vse zbuditi.

POLETI NAJBOLJ PEČEJO STOPALA

Veliko ljudi hudo zanemarija svoja stopala in dolga leta prenaša bolečine zaradi vraščenih nohtov, žuljev in otiščancev v prepičanju, da so zanje krivi slabi čevlji, dolgotrajno delo, preobila teža ipd., kar je seveda res. Vendar je za poglabitev težav in dolgotrajno prenašanje bolečin kriva predvsem nepravilna oziroma nestrokovna nega stopal. Če bi ljudje bili glede tega bolj osveščeni in bi vsaj približno enako obiskovali pedikerja kot frizerja, bi imeli dosti manj težav z nogami, ortopedi pa bi imeli veliko manj dela. Kdo najbolj pogosto obiskuje pedikerja in zaradi katerih težav ga ljudje običajno poiščejo, sem vprašala gospo Slavico Bizjan v Studiju za nego nog na Černetovi 11/A v Ljubljani.

Gospa Bizjanova, kje ste se izučili za pedikerja in kdo so vaše najpogostejše stranke?

● Za pedikerja sem se izučila v Ljubljani, toda redno se izpopolnujem v Nemčiji kot član njenega centralnega združenja pedikerjev za medicinsko nego nog. Najbolj pogosti in hkrati redni obiskovalci mojega studia so stranke,

stare nad 60 let, in športniki. Slednjim povzroča težave preobremenjenost nog pri športu, pri starejših strankah pa se težavam s stopali zaradi bolezni, kot so sladkorna, starostna deformiranost stopal ipd., pridružijo običajno še težave z okorno hrbtenico in debelostjo, zaradi katere si same ne morejo niti nohtov porezati, kaj šele odstraniti zadebeljeno kožo, žulje in otiščance na stopalih.

Kaj pa druge stranke, vmes med mladimi športniki in upokojenci, kako pogosto prihajajo te?

● Obiski so odvisni od osveščenosti strank o potrebi po redni negi nog. Pravzaprav, zdi se mi, da je njihov obisk zaenkrat bolj posledica bolezenskih sprememb na stopalih kot česa drugega.

Kdaj bi po vašem mnenju morale stranke začeti redno obiskovati pedikerja in kako pogosto?

● Takoj, ko opazijo spremembe na nohtih in koži na stopalih, bi morali ljudje poiskati pedikerja, da se težave ne bi stopnjevale.

Glede pogostosti obiskov menim, da je ta odvisna od težav. Rednim strankam običajno priporočam obiske na 4 do 6 tednov.

Kakšna je popolna nega v vašem studiu?

● Pri vsakem obisku stranki najprej natančno pregledam stopala. Če ugotovim deformiranost in bolezenske spremembe, za katere sta pristojna ortoped in dermatolog, stranki svetujem, naj ju obišče čimprej. Pri svojem delu

Kakšna je cena za eno popolno nego stopal?

● Cena je 1.500 tolarjev in mislim, da jo premore vsak enkrat na 4-6 tednov. A kaj, ko se ljudje, zlasti ženske, laže odločijo za obiske pri frizerju kot pri pedikerju.

Morda res, vendar mislim, da k temu bolj prispeva prepričanje, da rezanje nohtov in urejanje nog sodi v osebno domačo nego, kar pa ne drži glede na težave, ki jih marsikateremu povzroči domača nega oziroma njeno pomanjkanje.

● Tudi jaz mislim tako in upam, da se bo takšna miselnost začela hitreje spreminjati.

Gospa Bizjanova, želim vam veliko osveščenih strank, ki bodo skrbjele za svoja stopala najmanj toliko kot za svojo frizuro.

Petriša Žnidarčič

PULSAR d.d.

Vložite svoj certifikat:

PTT podjetje Slovenije, Ljubljana, na vseh poštah v Sloveniji
PULSAR d.o.o., Ljubljana, Dalmatinova 2, 61000 Ljubljana
PROXY d.d., Ljubljana, Dalmatinova 2, 61000 Ljubljana
BONA FIDE d.d. s predstavnimi v Ljubljani, Kolodvorska 7
TRIMO d.d., Trebnje, Prijateljeva 12, 68210 TREBNJE
AŽUR GROSUPLJE, z menjalnici v enotah: Adamičeva 10, 61290 GROSUPLJE, c. Gubčeve brigade bš, 68210 TREBNJE in c. 1 borcev 17, 68250 BREZICE
DADAS d.d. s poslovalnicami v LJUBLJANI, Kotnikova 2, 61000 Ljubljana

061/13 13 325

PULSAR
061/13 13 325

Ustanovitelji in vpisna mesta: PROXY d.d., Ljubljana / BONA FIDE d.d. Koper / TMB d.o.o. Maribor

Ne zaigrajte svojih

Vpisna mesta: PTT podjetje Slovenije, Ljubljana, na vseh poštah v Sloveniji DADAS d.d. Trbovlje, Gimnazijska 16,

certifikatov

